

XIII. EVF. * SZAM 282
[Uj]-Kolozsvar, 1930
december 24 Szerda
5691 EV - Tebeth 4

Taxa pos
platite in nun
No. 224.716-

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ARAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ARAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár
Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

Az Uj Kelet az egyete
és bányási zsidóság
napilapja
Cikkeink utánnymoa 11. e. 8.
forrás megjelölésével
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

Ramasetter Robert

497

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A kormány a nemzet halottjának deklarált Bratianu Vintilát

Váratlanul agyszélhűdés érte mihaesti birtokán a liberális párt elnökét. Nemcsak a liberális pártot, de az ország egész politikai életét megrendítette Bratianu Vintila halálhíre. A parlament gyűlésén az összes pártok részvéte mellett parentálták el Bratianu Vintilát

Szombaton temetik el Bratianu Vintilát országos pompával

Alig mult el három esztendeje annak, hogy a liberális párt utolsó utjára kísérte el vezérét, Bratianu Ionelt és már is új lakót kap a florica-i családi sírbolt. Bratianu Vintila, az ország volt miniszterelnöke, a liberális párt elnöke, az ország politikai életének egyik legmarkánsabb és legérdekesebb figurája három küzdelmes esztendő után követi testvérbátyját, pontot téve halálával az ország életének egy küzdelmekről és megrázkódtatásokról terhes periódusa után.

Ameddig élt, nem volt politikus, akit emberi kvalitásaiért oly kevéssé szerettek volna és politikai programjait olyan elkeseredetten támadták volna, mint Bratianu Vintilát. És nem volt politikus, akit ezek a támadások oly kevéssé érintettek volna, mint őt. Csak saját pártjának lapjait olvasta és a parlamentet még miniszter korában is hónapokig elkerülte, hogy ne legyen kénytelen meghallgatni a személye, politikája és főleg — gazdasági és pénzügyi programja ellen indított pergőtűzet. De utmutatást, vagy tanácsot nem volt hajlandó elfogadni, még politikai párthíveitől sőt btyjától. Bratianu Ioneltől sem, aki a pénzügyi gazdálkodás terén kénytelen volt teljesen szabadkezelt biztosítani öccsének. Mert Bratianu Vintila a vallási szekták rajongóinak rendíthetlenségével és fanatizmusával hitt abban a programban, amelyet vallott. Ellentétben a modern idők ruganyos gondolkodásu politikusaival. Bratianu Vintila hugenotta-cső-könyösséggel kitarított elvei mellett, akkor is, mikor gyakorlati következmények tették nyilvánvalóvá azoknak idejelmultságát és tarthatatlanságát.

Fanatikus nacionalista volt és pénzügyi programját ebből kifolyólag fogalmazta meg a hírhedt vált formulában: „Prin noi in sine.” (Mindent a magunk erejéből.) Bámulatos optimizmussal hitt az ország életerejében és gazdasági lehetőségeiben. Nem volt hajlandó tudomásul venni, hogy a termelés és fogyasztás feltételei alapjukban változtak meg és a nemzetgazdaság zárt egysége a világ-gazdaság széles keretei között olvadt fel s éppen ezért az egyes országok gazdasági életét az összefüggések és

az egymásmellé rendeltség ezernyi finom szála hálózta egybe.

Politikai ellenfelei az ő terhére írták a külföldi tőke távolmaradását, a lej stabilizálásának késeletetését. Ői tették felelőssé azért a súlyos válsáért, amely az ország gazdasági életére szakadt s az ő politikájának tudták be, hogy Románia esztendőket késett el a konszolidáció munkájában. A későbbi generáció feladata lesz annak megállapítása, hogy ezek a vádak milyen mértékben voltak jogosultak és indokoltak. Ha a liberális kormányzás gazdasági téren elkövetett hibáit kizárólag az ő terhére írták mégis, úgy ez azért történt, mert Bratianu Vintila nem tűrt beleszólást dolgaiba és a háborút követő első tíz esztendőben — a nemzeti-parasztpárt uralomrajövetelég — Románia tényleges pénzügyi diktátora volt.

Rendíthetetlen meggyőződésként élt benne a hit, hogy a Bratianu családot a magasabb gondviselés állította Románia ügyeinek élére s ép oly erővel hitt abban is, hogy a liberális párt ra különleges misszió vár ebben az országban. Gondolkozásában mélyen konzervatív, sőt reakciós volt s btyja halála után azzal a jelszóval vette át a liberális párt vezetését és foglalta el a miniszterelnöki széket, hogy úgy a pártban, mint az ország vezetésében Bratianu Ionel nyomdokaiba fog lépni és meg fogja őrizni híven annak tradícióit. Ez a vállalkozás azonban erejét jóval meghaladó feladatok elé állította. A liberális párt hagyományos fegyelme komoly törést szenvedett és röviddel Bratianu Ionel temetése után felütötték fejüket az elégedetlenségek. Politikai karrierjét két keserves kapituláció zárta be. 1928-ban mint az ország miniszterelnöke, kénytelen volt feladni pénzügyi programjának számára legdrágább pontját és a katasztrófával fenyegető események nyomása alatt tárgyalásokat kezdeni külföldi pénzeszoportokkal a lej stabilizálása érdekében. Meg kellett érnie azt, hogy álma: a lej revalorizálása nem valósítható meg s hogy az ország gazdasági talpraállítása a külföld támogatása nélkül hiu ábránd marad csupán.

Ugyancsak a tradíció fanatikus

tisztelete és a liberális párt isteni küldetésébe vetett hit adták számára azt a szerenesetlen inspirációt, hogy június 8-án oly brüszk formában foglaljon állást az alkotmányos kérdésben bekövetkezett változással szemben. Néhány hónapi hősies rezisztencia után beadta derekát és életének minden bizonytal legfájdalmasabb kanosszáját járta a színajai Peles kastélyban. Nem azért tette ezt, mintha saját politikai jövőjét szerette volna biztosítani. Bratianu Vintila nagyon jól tudta, hogy a történetek után nem lehet többé a korona tanácsosa, vagy éppen irányítója, mint aminő Bratianu Ionel volt. Mégis elutazott Szina-jába, mert pártjának akartak megteremteni azt a lehetőséget, hogy betölthes-

Bratianu Vintila váratlan halála

Bucuresti-Bulkarest, december 23. Bratianu Vintila halála váratlanul, de nem meglepetésszerűen érte a politikai köröket. A liberális párt vezére ugyanis már hosszú idő óta előrehaladott érlelmeszedésben szenvedett és állapota évről-évre súlyosbodott. Bratianu Vintila minden évben külföldön töltött el egy hónapot, rendszerint a franciaországi Wichy fürdőhelyen, ahol a legnevesebb professzorokkal kezelte magát. Betegségéhez az utóbbi időben még hozzájárultak a király hazatérésével kapcsolatos izgalmak amelyek rendkívüli mértékben megviselték a liberális párt vezérének amugyis gyenge lábán álló szervezetét.

Birtokán akarta a karácsonyt megünnepelni Bratianu Vintila

Orvosai nyugalmat és pihenést ajánlottak és főleg attól óvták hogy politikai izgalmaknak tegye ki magát. A tanácsok és figyelmeztetések azonban hiábavalóknak bizonyultak. Bratianu Vintila nem volt hajlandó életrendjén változtatni és akárcsak miniszter korában, minden reggel félhatkor már talpon volt s késő estig szakadatlanul dolgozott. Péntek délelőtt résztvett a liberális párt vezetőségének ülésén, majd szombat délután autón a Bukaresttől mintegy 30 kilométernyi távolságra levő Mihaestibe utazott, hogy a karácsonyi ünnepeket birtokán töltsse el. Rámnicul Vălceaig elkísérte Tatarescu volt belügyi alminiszter is, aki azonban úgy látta, hogy a liberális párt vezére kitűnő hangulaban van. Felesége és 16

se hivatását és ismét az ország élére kerüljön.

Röviddel ezelőtt tette azt a szállóigévé vált kijelentést, hogy amikor a mai helyzet nehézségeinek tudata elbátortalanítja, a liberális párt ötven éves történetének olvasásában keres megnyugvást és erőt a további küzdelemre. A tradíciókból nem volt hajlandó jöttányit sem engedni és szó nélkül kizárta a pártból Bratianu Ionel fiát, midőn ez az alkotmányos kérdésben a párttal ellentétes álláspontot mert elfoglalni. Ugyanigy járt el a renitens Argetoianuval szemben is. A modern eszmék számára megközelíthetetlen volt és a kisebbségekkel szemben s különösen a zsidósággal szemben meglehetősen rideg álláspontot foglalt el. Kimondhatatlanul vágyott a hatalomra, de nem önző érdekből, vagy önos célokért. Vezetni és kormányozni akart, mert szilárdan hitte, hogy születésénél és származásánál fogva vezetésre hivatott s hogy kormányozni senki nála jobban nem képes. Am ha nem is szerették autokrata természetéért, mindenki respektálta. Mert önzetlen volt, önfeláldozó volt, rendkívül sokat dolgozott a közért — tehát olyan tulajdonságokkal rendelkezett, amelyek, sajnos, nagyon is ritkák a román belpolitikában. Ebben a korrupt atmoszférában Bratianu Vintila a maga személyében a becsületesség mintaképe volt és ezt még életében is elismerték neki. . .

éves fia ugyancsak Bukarestben marad tak és csak kedden szándékoztak utána utazni.

Az utolsó nap

A végzetes napon Bratianu Vintila szokás szerint félhatkor kelt fel. A dél-élti órákban meglátogatta birtokán háziorvosa, dr. Vandler Ernő, aki megállapította, hogy a vot miniszterelnökön a kimerültség jelei mutatkoznak. Eppen ezért tanácsolta Bratianu Vintilának, hogy feküdjék ágyba. Ez azonban halani sem akart róla és még a déi órákban körüljárta birtokát. Délután sétára indult Bratianu Vintila kastélyának kertjében. Félöt óra lebetett, midőn egyik szolgálja kereste, mert valamilyen jelentést akart átadni neki. A szolgálga nem kis rémületére Bratianu Vintila a havas, fagyos földön ült és a hozzáintézett kérdésekre csak néma fejbicentésekkel válaszolt. Azonnal bevitték a kastélyba és elhívták a háziorvost, aki megállapította, hogy a liberális párt vezérét féldaldu szélhűdés érte. Bratianu Vintila ekkor már eszméletén kívül volt. Az uradalmi intéző telefonon értesítette Vălcea megye prefektusát, aki haladéktalanul jelentést tett a történetéről a belügyminisztériumnak. A jelentést Mihalache belügyminiszter vette át. A belügyminiszter személyesen hívta fel telefonon Bratianu Vintila családját és kíméletesen értesítette a történetéről. Lia Bratianu asszony, az ifjabbik Bratianu. Franasovici volt belügyi alminiszter, valamint Danielopol Bacaloglu és Teodorescu professzorok

ZSIDÓK!!!

A december 29-iki népszámláláson minden zsidó, zsidó nemzetiségűnek kell vallja magát, mert a zsidó nemzetiségűek számára lesz a jogforrása a zsidó kisebbségi jogoknak: Aki más ír be a nemzetiségi rovatban cserben hagyja a jogaiért küzdő zsidóságot.

zappan-csate-
sek,
ékban
IRII 26. szám

autón Mihaestibe száguldtak. A három professzor konzíliumot tartott az eszméletlen kívül fekvő beteg fölött és megállapították, hogy a vég bekövetkezése elkerülhetetlen. Este féltíz órakor Bratianu Vintilát újabb roham érte, amelynek szervezete nem tudott többé ellenállni és tíz óra után néhány perccel az orvosok kétségbeesett kísérletezései ellenére is bekövetkezett a halál.

A halálhír hatása a fővárosban
Bucuresti-Bukarest, december 23. A fővárosba éjjel tizenegy óra után érkezett meg Bratianu Vintila halálának híre. Mindenütt mély impressziót keltve. Éjfél tájt már nagy tömeg gyűlt össze a Calea Victoriei a liberális pártklub épülete előtt, a pártklubban azonban

A minisztertanács a nemzet halottjának deklarálta Bratianu Vintilát

Bucuresti-Bukarest, december 23. A kormány rendeletére az összes középületekre, kitiűzték ma reggel a gyászblobogót. Ma délelőtt 11 órakor a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze, melyen elhatározták, hogy Bratianu Vintilát a nemzet halottjának fogják deklarálni. A kora reggeli órákban közölték a halál híret az uralkodóval is, akit a hír mélyen megrendített. Az uralkodó utasította az udvari főmarsallt, hogy nevében fejezze ki részvétét a liberális pártnak. A király ezen kívül kondoleáló levelet írt Lia Bratianu asszonynak, az elhunyt politikus özvegyének.

Délelőtt a kamarában Duca, délután pedig a szenátusban Anghelescu parentálták el a liberális párt nevében Bratianu Vintilát. A kamara ülése után a liberális pártklubban Duca elnökléte alatt értekezlet volt, amelyen a temetés elrendeléséről és a temetésről beszélték meg. Elhatározták, hogy szombaton rendezik meg az elhunyt pártvezér temetését. Valószínűnek tartják, hogy a florica család sirbaltban, Bratianu Jonel mellé fogják örök nyugalomra helyezni. Miután Bratianu Vintila életében többször is ezen óhajának adott kifejezést. Mindenesetre végrendelete lesz errendezve irányadó.

Vasárnap délelőtt ül össze a liberális

A parlament gyászulése

Bucuresti-Bukarest, december 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésének első részét a váratlanul elhunyt Bratianu Vintila méltatásának szentelték. A liberális képviselők kivétel nélkül feketében jelentek meg a kamarában és a folyosón az ülés megkezdése előtt a képviselők és szenátorok csoportokba verődve kommentálták a liberális pártvezér halálát és annak várható politikai következményeit.

Az összes miniszterek jelen voltak a gyászulésen.

Tíz óra után néhány perccel a kormány összes tagjainak jelenlétében nyitja meg az ülést Pop Csicsó István elnök és a kamara tudomására hozza Bratianu Vintila képviselő halálát. Kegeletes szavakban emlékezik meg az elhunytól, aki egész életét feláldozta a közért való munkásság oltárán és akit minden eszelekedésben az ország felsőbb érdekei vezették. Nem ismerte a megalkuvást és a tranzakciókat és éppen ezért sok ellenfele volt a politikában. Halálában azonban elnévelnek az ellenségeskedések. Bratianu Vintilában nemesak a parlament, nemesak a liberális párt, hanem az egész ország egyik legkiválóbb fiát veszítette el. Kívánja, hogy halálában találja meg a nyugalmat, amely életében nem adatott meg neki.

Pop-Csicsó István felolvassa végül a részvétlávratot, amelyet a képviselőház nevében Lia Bratianu asszonyhoz, az elhunyt pártvezér özvegyéhez intézett.

Mironescu miniszterelnök a kormány nevében csatlakozik Pop-Csicsó elnök szavaihoz.

Duca bucsubeszède

Ezután Duca kapja meg a szót, hogy a liberális párt nevében méltassza Bratianu Vintilát. A volt belügy-

senki sem volt és sötétség borult a szerkesztőség szobáira is. A tömeg már szaladni kezdett, midőn néhány kormány párti képviselő jelent meg a csoportban, és tudtul adták a kíváncsiaknak, hogy Bratianu Vintila valóban meghalt.

Éjjel tizenkét órakor Duca volt belügyminiszter összehívta lakására a liberális párt vezetőit, majd telefonon érintkezésbe lépett Mironescu miniszterelnökkel és Mihalache belügyminiszterrel. A miniszterelnök a kormány nevében részvétének adott kifejezést Bratianu Vintila halála fölött. A liberális vezetők az éjjeli órákban sokáig együtt maradtak és megbeszélték a temetéssel, valamint az utódlás kérdésével kapcsolatos teendőket.

párt központi vezetősége, hogy megválassza a párt új vezérét. Teljesen valószínűnek látszik, hogy Duca volt belügyminisztert választják meg a párt elnökéül. Politikai körökben általában úgy hiszik, hogy Bratianu Vintila halálával új era veszi kezdetét a liberális párt életében. Biztosra veszik, hogy a párt gazdasági orientációjával, mint a többi pártokkal és különösen a nemzeti parasztpárttal szembeni viszonyában változás fog bekövetkezni.

Bebalsamozzák Bratianu holttestét

Ma délelőtt több bukaresti orvos utazott Mihaestibe, Bratianu Vintila bebalzsamozására. A kastély előtt több száz paraszt gyűlt össze a délelőtti órákban. A parasztság körében őszinte részvételt fogadtak Bratianu Vintila halálát, mert amilyen morozos volt a liberális párt vezére a politikában, éppoly közvetlen és barátságos volt a birókán élő paraszttal szemben, akiknek politikai állásfoglalása sohasem érdekelte.

Bratianu Vintila Ifjov megvételét képviselte a kamarában. Halálával a listán második helyet elfoglaló Jan Florescu volt igazságügyminiszter kerül be a képviselőházba. A temetést azért halasztották el szombatra, mert Constantin Bratianu néhány nappal ezelőtt Párizsba utazott, ahonnan csak pénteken fog visszatérni.

miniszter könnyekkel szemében megy fel az emelvényre és a megindultságtól fátyolozott hangon kezdi el beszédét. Bratianu Vintilát, az államférfiut méltatja, aki életében nem ismerte a fáradtságot és az önfeláldozást, ha arról volt szó, hogy a közért

Bratianu Vintila élete és pályája

Bratianu Vintila 1867-ben született. Harmadik fia volt az idősebb Ion Bratianunak. Bukaresti Matei Bassarab liceumban végezte középiskolai tanulmányait, majd bátyjához hasonlóan, mérnökké képezte ki magát a párizsi Lecol Centralban. A mérnöki diploma megszerzése után még rövid ideig külföldön maradt, majd hazatérése után műszaki téren tevékenykedett. Állami mérnök lett s ebbeli minőségében résztvett a hires cernavodai vasuti hid, a konstancai kikötő és több vasutvonal kiépítésében. Jóval később kapcsolódott bele a politikai életbe, miután előbb különböző közfunkciókat töltött be. Hosszu ideig a RMS vezérigazgatója volt, majd pénzügyi államtitkár. A háboru előtt a liberális párt hivatalos lapjai: a „Vointa Nationala” és a „L'Independence Roumaine” főszerkesztője volt. Az ezereklencsázás években Bukarest főpolgármesterévé választották meg, majd lemondása után jelöltette magát Arges megyében és mint a megye képviselője, ettől fogva szakadatlanul tagja volt a parlamentnek.

ISKOLÁK

MEGJELENT

HITOKTATÓK

Edelstein M. szerkesztésében Cartea de religiunea mozaică e rományelvű **Bibliai történet és hittan-könyv** könyv, a közokt.-ügyi minisztérium által az elemi iskola összes osztályai számára aprotálva. Ára 45 lej. Kapható a szerzőnél: Timisoara IV, Str. Gh. Pop de Băsesti No. 11

szolgáltatába állította.

Goga Octavian a munka fanatikusát méltatja az elhunytban. Dr. Lupu pedig az emberről beszél, aki mindig a közjóért dolgozott.

Hans Ottó Roth a német párt nevében csatlakozik az ország gyászához. Kijelenti, hogy bár a német párt mélyreható elvi és politikai különbségek választották el Bratianu Vintilától, mégis tisztelték benne kiváló tulajdonságait és különösképpen közmondásszerűen becsületességét, amely oly ritka napjainkban.

Jósika báró a Magyar Párt részvétét tolmácsolja, majd

A Zsidó Parlamenti Klub részvéte

Fischer József dr. a Zsidó Parlamenti Club nevében csatlakozik az elhangzott részvétnyilatkozatokhoz. Kegeletes kötelességünknek tesszünk eleget — mondotta Fischer József dr. — midőn őszinte fájdalomnak adunk kifejezést Bratianu Vintila váratlan halála fölött, amely a liberális pártot, a parlamentet és az országot egyaránt sújtja.

Crăciun nemzeti-parasztpárti képviselő a többség. Lothar Raduceanu pedig a szociáldemokraták nevében parentálják el Bratianu Vintilát, majd a gyász jeléül tíz perere felfüggesztették az ülést.

A politikai életben nem volt ember, akit eszméiért annyit támadtak volna mint Bratianu Vintilát — az elkövetkező generációk azonban méltányolni fogják érdemeit és halálával fognak megemlékezni nevére.

Iorga sirva parentálta el Bratianu Vintilát

Iorga „professzor sirva mondja el bucsubeszédét. A halál — mondotta — kibékíti az ellenségeskedéseket, a láthatatlan végzet előtt elnémul a gyűlölködés. En nem voltam soha jóbarátja Bratianu Vintilának — de nem is gyűlöltem sohasem ezt az embert, ki egyike volt hazája és népe legadóbb fiainak.

Bratianu Georghe — nagybátyjáról és politikai ellenfeleéről

Georghe Bratianu megy fel ezután az emelvényre és feszült figyelem közepette pártja nevében nyilatkozatot olvas fel. „A liberális párt — mondja a nyilatkozat — bármilyen politikai véleménykülönbségek is választották el az elhunytól — kegelettel és elismeréssel emlékezik Bratianu Vintiláról, aki egész életét hazája és népe

Közvetlenül Romániának a háboru-ba való belépése előtt a Bratianu Ionel kormány hadügyminisztere lett és ezt a fontos posztot töltötte be egészen a Marghiloman kormány megalakulásáig. 1922 februárjától 1926 áprilisáig a Bratianu Ionel kormány pénzügyminisztere volt. Ugyancsak a pénzügyi tárcát töltötte be az 1927 júliusában megalakuló liberális kormányban, egészen az év novemberéig, amikor bátyja halála után a liberális párt vezére és az ország miniszterelnöke lett. 1928 november 3-ikán a régens tanács lemondásra kényszerítette és ezzel be is zárult Bratianu Vintila színes és változatos közéleti karrierje.

Hatodik gimnázista fia öröklé Bratianu Vintila vagyonát

Legutolsó közéleti szereplése a liberális párt kolozsvári és konstancai népgyűlésein való részvétele volt. Tekintélyes vagyonát a 16 éves fia, Vintila I. Bratianu öröklé, aki a bukaresti Sfântu Sava liceum hatodik osztályának tanulója. Ezen a Lia Pilat asz-

szonnyal való házasságából született gyermekén kívül Bratianu Vintilának még egy fogadott fia is van, egy Frangus George nevű, mihaestii parasztyermek, akit négy éves korában örökbefogadott Bratianu Vintila s akit fiával egyenlő elbánásban részesített. Fogadott fia is 16 éves és osztálytársa az ifjabbik Vintila Bratianunak.

Lepadatu volt miniszter az erdélyi liberálisok főnöke a vezér haláláról

Cluj-Kolozsvár, december 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvárra a kora reggeli órákban érkezett meg Bratianu Vintila váratlan halálának híre, amelyet elsőnek dr. Alex Lepadatu, volt kultuszminiszterrel, a párt helyi tagozatának elnökével közölték. Lepadatu azonnal összehívta a helyi szervezet végrehajtó bizottságát és a gyászos hangulatban megtartott ülésen szemmel láthatólag megtört párhívek előtt, kegeletes szavakkal emlékezett meg Bratianu Vintiláról, a nagy patriótáról. A gyűlés után a volt kultuszminiszter a déli Rapiddal Bukarestbe utazott, ahonnan már csak a liberális párt új vezérének megválasztása után fog visszatérni.

Elutazása előtt alkalmunk volt beszélgetést folytatni a volt kultuszminiszterrel, aki Bratianu Vintila haláláról a következőket mondotta munkatársunknak:

— Bár tudtuk valamennyien, hogy Bratianu Vintila beteg, nem hittük, hogy ily villámcsapásszerűen fog lesújtani reánk eltűnésének híre. Kétségtelen, hogy Bratianu Vintila halála nagy veszteséget jelent az ország számára. olyan időben távozik el körünk-ből, midőn a liberális párt tulajdon már egy súlyos politikai válságon, éppen Bratianu Vintila felelősségadata és áldozatkészsége révén. A tradíciók útján vezette a pártot és nemcsak közvetlen környezetének, hanem a párt összes tagjainak lelkebe bizalmat és optimizmust tudott önteni, a legnehezebb pillanatokban is, mert hitt az ország jövőjében és a nép erejében.

— Ki lesz az utód? — kérdeztük a volt kultuszminisztertől.

— Meg vagyok győződve róla, hogy a párt meg fogja találni a legjobb megoldást erre a problémára. A legvalószínűbb az, hogy Duca lesz az új pártvezér. A volt belügyminiszter éveken keresztül munkatársa volt Bratianu Jonelnek, ragyogó politikai karrier áll a háta mögött és a legteljesebb mértékben azonosítja magát a liberális párt ideológiájával és tradícióival.

— Bratianu Vintila halála jelent-e valamilyen változást a párt és George Bratianu közötti viszonyban?

— Nem látom semmi okát annak, hogy valamilyen változás következzen be. George Bratianu akciója zatonyra futott vállalkozás. Híveinek egy része már visszatért a liberális pártba, egy másik része pedig utban van a visszatérésre. Nem volna tehát semmilyen értelme annak, hogy eddigi álláspontunkon változtassunk.

Bratianu George zászlója alá hívja az összes liberálisokat

Bucuresti-Bukarest, december 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bratianu George a lapoknak nyilatkozatot adott, amelyben ismertette a liberális pártban Bratianu Vintila halála által beállott változást. Elmondta Bratianu George, hogy június 9-ike mélyes sorsdöntő eseménye volt a liberális pártnak, amely egy csapásra metszette ketté a párt további lehetőségeit. Bizonyos állásfoglalások, amelyekkel a párt tekintélyes része nem azonosította magát, alakultak ki és a megüsznés veszélyével fenyegették a pártot. Ma ezek az okok megszűntek és most újra nincsen semmi akadálya annak, hogy a liberális párt átvegye régi lendületét és tovább haladjon azon az uton, amelyen hetven évvel ezelőtt indult el. Hangsúlyozza George Bratianu, hogy csak az általa kibontott zászló tömörítheti össze régi egységébe a liberális pártot és köréje kell gyűlekezniük azoknak, akik a liberális párt megújítását akarják.

Bucuresti-B

(Az Uj Kelet ma mai ülés kezdete vette kezdetét a nokiai felszólalás jához és ugye ségi pártok v kritikában ré vetés vitája s do, mint a n hangsúlyozták voltát és ak iskolák és eg redukciója m Feltűnő volt, miniszter kij szónokok be semmiféle isk Costachescu l legutóbbi nyi

A Zsidó P ciónját dr. Fis aki éles kritik many gazdasá ben kitért az a külföldi tő hogy az orsz elsők között e szemita kileng nyugtalanságú egy, hogy a az ország stab mániától.

Elsőnek Go ciónját a néppá hogy nem fog

— A kormá tartotta be ta és ehelyett m gyobb pazarlá tási törvény k helte meg az á tás még sem irreális, a bevé a kiadásokat, adóról és kije krízis oka első magóg politiká Ezután Pop gyei és község szóló törvényj ra megszavaz.

Brat ségn

Bratianu Ge szólásra és ő i ségvetést. A áldatlan állap szágban. Az könnyelmű g egész állams van szükség, b megtisztítsák. gencia hiánya Kijelenti, hogy megfeszített m dese állíthatja sági vérkering

A ref oko

Baró Jósika szólal fel, aki dendő okát, az szempontból ben látja. I amelyek a jele kialakulására kisebbségi sére ügyi miniszter sbebségi iskolá lamszegélyét. Popomici pá tudok semmifé

Az összes ellenzéki pártok az „áldozati költségvetés“ ellen szavaznak

„A külföldi tőke az antiszemita kilengések miatt kerüli el az országot“

— **mondotta Fischer József a zsidó parlamenti klub deklarációjában, amely bejelenti, hogy a klub nem szavazza meg a költségvetést, mert a kormány gazdasági politikája egyik termelési ágat a másik rovására favorizálja és a költségvetés nem irányoz megfelelő államsegélyt a zsidó hitközségeknek**

Bucuresti-Bukarest, december 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén a költségvetés vitája kezdődött. Az összes pártok szónokai felszólaltak a költségvetés vitájához és úgy a román, mint a kisebb pártok valamennyien a legélesebb kritikában részesítették azt. A költségvetés vitája során úgy a magyar, zsidó, mint a német pártok szónokai is hangsúlyozták a költségvetés irreális voltát és a költségvetést a kisebbségi iskolák és egyházak szubvenciójának redukciója miatt utasították vissza. Feltűnő volt, hogy Popovici pénzügyminiszter kijelentette a kisebbségi szónokok beszédeire, hogy nem tud semmiféle iskolasegélyről, holott azt Costachescu közoktatásiügyi miniszter legutóbbi nyilatkozatában leszögezte.

A Zsidó Parlamenti Klub deklarációját dr. Fischer József mondta el, aki éles kritikában részesítette a kormány gazdasági politikáját. Beszédében kitért azokra az okokra, amelyek a külföldi tőkét meggátolják abban, hogy az országban tért hódítson és azok között említette az állandó antiszemita kilengéseket, melyek állandó nyugtalanságban tartják az országot, úgy, hogy a külföldi tőke nem bízza az ország stabilitásában, menekül Romániától.

A néppárt nem fogadja el a költségvetést

Elsőnek Goga olvasta fel deklarációját a néppárt nevében és bejelenti, hogy nem fogadja el a költségvetést.

— A kormány — ugymond — nem tartotta be takarékosági programját és ehelyett minden vonalon a legnagyobb pazarlás folyik. A közigazgatási törvény két és félmilliárdtal terhelte meg az államot, de a közigazgatás még sem javult. A költségvetés irreális, a bevételek meg sem közelítik a kiadásokat. Beszél a szesz és cukoradókról és kijelenti, hogy a gazdasági krízis oka elsősorban a kormány demagóg politikája.

Ezután Popovici benyújtja a megyei és községi alapok módosításáról szóló törvényjavaslatot, amit a kamara megszavaz.

Bratianu Georghe is a költségvetés ellen szavaz

Bratianu Georghe emelkedik ezután szólásra és ő is élesen támadja a költségvetést. A közigazgatási törvény ádlatlan állapotokat teremtett az országban. Az autonóm intézeteknél könnyelmű gazdálkodás folyik, az egész államszervezet módosítására van szükség, hogy az ország közéletét megtisztítsák. Tapasztalat és intelligencia hiánya jellemzi a kormányt. Kijelenti, hogy csak az összes pártok megfeszített munkája és együttműködése állíthatja helyre az ország gazdasági vérkeringését.

A Magyar Párt az agrárreformban látja a válság okát

Báró Jósika magyarpartí képviselő szólal fel, aki a gazdasági válság eredendőt okát, az agrárreform sovíniszta szempontból történt keresztülvitelében látja. Ismerteti a törvényeket, amelyek a jelenlegi gazdasági helyzet kialakulására vezettek, majd rátér a kisebbségi sérelmekre. A közoktatásiügyi minisztérium leszállította a kisebbségi iskoláknak tavaly kiutalt államsegélyét.

Popovici pénzügyminiszter: Nem tudok semmiféle államsegélyről.

Kreuter német képviselő kijelenti, hogy Costachescu közoktatásiügyi miniszter ígéretet tett, miszerint a háromszázmillió lejes rendelkezési alaptól folyósítani fogja az iskolák államsegélyét.

Popovici: Majd meglátjuk.

Jósika ezután hangsúlyozza, hogy a tisztviselői fizetések redukciója a korrupcióra fog vezetni. Nem szavazza meg a törvényt.

A lupisták Madgearut okolják a krízisért

Leon lupista olvassa fel deklarációját és éleshangon támadja a kormányt. A jelenlegi gazdasági helyzet előidézésében Madgearut tartja bűnösnek, aki pénzügyminisztersége alatt hallatlan pazarlásokat vitt véghez, a tisztviselők szálait alkalmazta minden jogalap nélkül. A törvényjavaslatot nem szavazza meg.

A németpárt a javaslat ellen

Mezincescu kormánypartí azokról az áldozatokról beszél, amelyeket a kormány hozott a költségvetés ki-

egyensúlyozására. A kormány szerint fontos közegészségügyi és népjóléti intézkedésekkel támogatta az ország népét.

Kreuter német az agrárreformra vezető vissza a gazdasági válságot. Nem szavazza meg a törvényt.

Fischer József a Zsidó Parlamenti Klub nevében visszautasítja a költségvetési javaslatot

— Csak néhány napot szánt a kormány arra — mondotta, — hogy az 1931-es évi áldozati költségvetését a parlament megvitassa. A törvényjavaslat keresztülrészakolásának ez a módja nem a legmodernebb és a gazdaságpolitika elméletével is ellentétben van. A költségvetés olyan redukciókat hajt végre, amelyek a gazdasági krízis mélyén szenvedő országot még mélyebbre taszítják. Leszállítják a fizetéseket, ez maga után hozza, hogy a magánvállalatok is leszállítják alkalmazottaik fizetését. Elhoesátják a tisztviselőket és ezt a példát követni fogják a magánvállalatok is. A költségvetés elősegíti a munkanélkülisé-

get, amikor a munkanélküliség már is fojtogatja az országot. A múlt évi költségvetéshez tartott beszédemben megígoltam, hogy az akkori előirányzatokat a kormány behajtani nem fogja. Akkori beszédem teljes egészében alkalmazható a jelenlegi költségvetésre is. Az ország mezőgazdasági országot, de ez nem jelenti azt, hogy a mezőgazdasági pártolása az ipar és kereskedelem terhére történjék. A gazdasági politika, amely ebben az országban divik, egy termelési ágat a másik rovására támogat.

A külföldi tőke nem jön az országba

— A külföldi tőke nem jön az országba. És elsősorban nem jön azért, mert az országban napirenden vannak a kilengések. Az antiszemita tüntetések és verekedések, amelyekkel szemben a kormány olyan toleráns, hogy a külföldi tőkét ez minden bizonynyol elriasztja. Nem lehet bizalma a tőkének egy olyan országgal szemben, amelynek egyes lakói életbiztonságukat feltehetik.

A legmostohább a zsidó hitközségeket kezeli az állam

Fischer József ezután utal a borsai eseményekre, majd rátér a zsidó hitközségek segélyére.

— A kormány a legmostohább módon az összes felekezetek közül a zsidót kezeli. A zsidó hitközségek ezalkalmmal sem szerepelnek a költségvetésben. A kormány kilencmilliót akar adni a zsidó hitközségeknek, ami egy egész két tizedet képviseli az előirányzott államsegélyeknek. Ugyanakkor a zsidóság számárányának megfelelően 45 milliót követel.

Kéri, hogy a kormány egy komolyabb államsegélyt szavazzon meg a zsidó felekezetnek és kijelenti, hogy a Zsidó Parlamenti Klub a költségvetést nem fogadja el.

Minszk környékén kétezer orosz paraszt fegyveres szabadcsapatokba állott össze

és valóságos guerilla harcot viv a vörös hadsereg osztagaival

Több mint huszonöt lázadót statáriáliter agyonlőttek

London, december 23. A varsói lengyel távirati iroda lengyel-orosz határvidékről származó jelentései szerint Fehér-Oroszországban, Minszk környékén több mint kétezer paraszt felfegyverzett szabadcsapatokba állott össze. A parasztok rajtaütésszerűen megtámadják a vörös hadsereg osztagait és GPU embereit. A szabadcsapatok gép-

fegyverekkel is fel vannak szerelve. A szovjet karhatalmának eddig még nem sikerült eredményt elérnie a lázadó fegyveres csapatokkal szemben, amelyek az utóbbi napokban több mint száz guerillatámadást intéztek katonai örömlomok, posták és adóhivatalok ellen. A támadóknak négy hivatalos pénzszállítmányt is sikerült utközben bír-

tokukba venniük. A karhatalomnak már eddig is több mint harminc főnyi veszteséget okoztak. A lázadó csapatok embereivel szemben foglyul ejtés esetén nincs kegyelem. Több mint huszonöt lázadót statáriáliter kivégeztek s mintegy háromszázat Archangelszkbe, a jégmezőkre száműztek. A felkelés még tart s hosszabb időbe fog telni likvidálása.

A merapi-vulkán erupciója egyike a leggigantikusabb katasztrófáknak, amelyek valaha is érték Jávát

A halálos áldozatok száma máris elérte az ezret. A benszülötteknek éhen kell elpusztulniok

Amszterdam, december 23. Batáviai újabb jelentések szerint a javai Merapi vulkán erupciója egyike a leggigantikusabb aranyú katasztrófáknak, amelyek valaha is érték Jávát. A tízhányó még mindig teljes erővel működésben van, szórja izzó hamuját és ontja tüzes laváját. A hőség a vulkán közelében olyan nagy, hogy hat-nyolc kilométerre lehetetlen helyenkint megközelíteni az elpusztított vidéket. Több benszülött csoportot a lavafolyam körülfűrt. Ezek a megáradt folyók és az állandó ömlő lava elől magasabb helyeken kerestek menedéket, de hasztalan, mert a hatalmas hőség miatt még akkor is nehéz lenne őket kimenteni, ha elegendő repülőgép állana elszállításukra rendelkezésre.

A körülfűrt benszülöttekhez lehetetlen élelmiszerek eljuttatása is s így éhen kell pusztulniok.

A halálos áldozatok számát már ezerre teszik, de valószínű, hogy a pusztulás mértéke még ennél is nagyobb. Az elpusztított terület nagysága meg haladja az egymillió hektárt. A holland lapok rámutatnak arra, hogy Kemmerling professzor már 1920-ban megjósolta

a katasztrófát és a hollandiai kormányzatnak azt ajánlotta, hogy a veszélyes zónából telepítse ki a lakosságot. A kormányzat keresztül akarta vinni a

tervet, de szándékai hajótörést szenvedtek a benszülöttek ellenállásán, akik régi lakóhelyeiket nem akarták odahagyni.

Földgáz tört elő Marosvásárhely határában

Tárgu-Mures-Marosvásárhely, december 23. A székely fővárosnak nagy szenzációja van. A Sonamefan, mint ismeretes, félúval elzöldt a Marosvásárhelytől hat kilométerre fekvő Koronka község határában gróf Tholdalagi József birtokán három hold területet bérelt ahol földgáz után kutatás és a furásokat a legnagyobb apparátussal megkezdték. Már-már reménytelennek látszott a helyzet, amikor tegnap este a furás a háromszáz métert elérte s hatalmas robbanással s erővel feltört a földgáz a mélységből. A földgáz megjelenése Marosvásárhely határában a városban érhető

nagy szenzációt keltett, mert ez a város és egész Marosmegye közgazdasági életére és fejlődésére beláthatatlan következményű.

— Havanna három színházába bombát dobáltak. Newyorkból jelentik: A cubai Havannából jelentik hogy három színházban előadás közben hatalmas pánikot keltett három egységben eldobott bomba robbanása, amelyek szerencsére csak anyagi károkat okoztak. A páni rémületben a kijáratok felé menekülő közönség soraiiban több sebesülés történt, de nem a bombaszilánkoktól, hanem a nagy torlódástól. A merénylőket még nem sikerült kézrekeríteni.

1930. december 24.

asságából született Bratianu Vintilának ott fia is van, egy nevű, mihiestii párt négy éves korában Bratianu Vintila s ő elbírásban része is 16 éves és osztrák Vintila Bratia-

U volt mi- z erdélyi ok főnöke haláláról

december 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvarra a korábbi vezető meg Bratianu Vintila halálának híre, amelyet Alex Lepadatu, volt a párt helyi tagközlök. Lepadatu a helyi szervezet vezetője és a gyászos hangon üléseken szemléltetett emlékeztet meg a nagy patriótáról, kultuszminiszter a resbe utazott, ahonnan a párt új vezérének fog visszateretni.

alkalmunk volt be- a volt kultusz- Bratianu Vintila halálát mondta munka-

valamennyien, hogy beteg, nem hittük, összerúgni fog lesújtó híre. Később Bratianu Vintila halála előtt az ország szá- távozik el körünlá- is párt tuljutott politikai válságon. Vintila felelősségtudata révén. A tradíciók rtot és nemcsak köz- nek, hanem a párt felkébe bizalmat és önteni, a legnehe- is, mert hitt az or- nép erejében.

— kérdeztük a volt győződve róla, hogy alálni a legjobb meg- lélmára. A legvaló- uca lesz az új párt- gyminiszter éveken arsa volt Bratianu politikai karrier áll legteljesebb mérték- gát a liberális párt radícióival.

Vintila halála jelent- st a párt és George szonyban?

semmi okát annak, változás következék u akciója zátonyra Hiveinek egy része berális pártba, egy utban van a vissza- tehát semmilyen ér- eddigi álláspontun-

ge zászljója összes libe- sokat

rest, december 23. (tudósítójától.) Bratianu nyilatkozatot adott, e a liberális pártban halála által beállott ta Bratianu Georghe, melyes sorsdöntő ese- alis pártnak, amely tszette ketté a párt it. Bizonyos állás- kkel a párt tekinté- nitotta magát, ala- gúsnés veszélyével ot. Ma ezek az okok t újra ninesen semmi hogy a liberális párt letét és tovább halad amelyen hetven évvel Hangsúlyozza George k az általa kibontott össze régi egységbe és köréje kell gyüle- akik a liberális párt rják.

Befejeződött a vizsgálat az érmihályfalvai szesz-csempészés ügyében

Január 9-én velük ki a vámbírságot a zöldszeszekre. Két vagon zöldszesz érkezett augusztus- és szeptemberben

A vasuti- és vámhatóságok bűnrészessége

Oradea-Nagyvárad, december 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi évek legnagyobb csempészését leplezték le nemrégiben Érmihályfalván, ahol egy hónapok óta folyó szesz-csempészés részleteit derítették fel a hatóságok. A határmenti kis vasuti állomáson hónapok óta titokzatos kezek csempészik át Magyarországra a szeszt, rakják át vagonokba, egy egész vasuti állomás személyzetét tartva kezükben. Nagy tömegekben került az országba a zöldszesz, mentesen a vámtól és így fantasztikusan olcsóbb áron került forgalomba, mint a romániai szesz. Az ősz elején jutott a bukaresti pénzügyminisztérium tudomására, hogy az érmihályfalvi állomáson nagyarányú szesz-csempészés folyik és azóta a legkülönbözőbb hírek keringenek az országban a szesz-csempészés nyomozásának eredményeiről. Az első nyomozás nem tudott semmi eredményt produkálni, bár az első bizottság, mely Érmihályfalván készült, alapos kutatást végzett úgy a vámhivatalban, mint a vasuti raktárfőnökségen fekvő iratok, fuvarlevelek és deklarációk között. De az iratok a legnagyobb rendben fekdtek szabályszerűen irattározva a vám, illetőleg a raktár-irodák dossziéiban és semmiféle mutatót arra, hogy az érmihályfalvi állomáson keresztül lezajlott zöldszesz-forgalom márl halnapra millió vagyionoknak lett a kufforrása.

Ekkor vette kezébe a szigorúan fölöttes hatósága a zöldszesz-szállítás ügyét. Sava Cornél inspektor szállt ki Érmihályfalvára és meglepetésszerűen rajtaütött a csempészekre. A csempészést leplezték és a szigorú, valamint a pénzügyi ágensek egész légója nyomozott a csempészés tettesének megállapítására.

Debrecenből Érmihályfalvára

Megállapítást nyert, hogy a szeszszállítványok Triesztből érkeztek Debrecenre. A ciszternákat itt lahorodókba fejtették át és Romániába szállították. A román határig rendes hatósági felügyelet mellett érkezett a szállítvány, de ahogy elérkezett a román határig, megszűnt szesznek lenni és mint üres hordó gördült tovább az ország belseje felé. Nyirábrány, az utolsó magyar állomás erőszakte utnak a szeszt, mely Érmihályfalván már mint zöldszesz került forgalomba. Nyilvánvaló volt tehát, hogy a visszaéléseket a román hatóságok követték el. Sava inspektor jelentést tett Cadere államtitkárnak és dr. Bianu szigorú vezérinspektor-nak a nyomozás eredményeiről. Ezen a megbeszélésen résztvettek dr. Munteanu Leontin és Dululescu pénzügyminisztériumi vezérigazgatók, Jelez graniésár őrnagy, dr. Váradi Kálmán vasuti felügyelő és Anghel vámspektor. A bizottság kidolgozta a nyomozás haditervét és december 8-án kiszálltak Érmihályfalván, ahol minden irányra kiterjedő nyomozást kezdtek.

A kísértelt vagonok

Dr. Váradi CFR főfelügyelő átment Magyarországra és Nyirábrány állomáson átvizsgálta az ügy összes aktáit. A magyar vasut által kiszolgáltattott adatokból megállapítást nyert, hogy a szeszszállítvány szabályszerűen ájtott Romániába, a román határőrségnek magyar fináncok adták át a szállítványt és román vasutasok vették át a magyar vasut hivatalnokától.

Augusztus elején kezdődött meg a szesz-csempészés Érmihályfalván. Aug. 10-én érkezett meg az első vagon szesz. A vagon tartalmát a CFR és az érmihályfalvi vám iratai egy tüntelték fel, hogy az huszonkét darab üres hordóból áll. Az est beálltával a kérdéses vagon betolatták az állomáson lévő közraktár iparvágányára és két üres vagon közé állították. Az esti homályban aztán a szesz tulajdonosi munkásokkal átrakták a szeszrel telt hordókat az üres vagonokba és ezeket azonnal továbbították Ramnicul Vâlcea-ba. Nagyszebenbe, Marosvásárhelyre, etc. Ezután az ott maradt üres vagonba,

amelyben eredetileg a szesz volt, a raktárból huszonkét üres hordót tettek be.

A leegyszerűsített eljárás

A második vagon érkezésénél már kevésbé körülményes módon jártak el. Egyszerűsítették a csempész eljárást, nem csináltak többé sem vagon, sem hordócsere és miután úgy a vámot, mint a vasutat sikerült veszélytelenne tenniük, természetesen megfelelő ellenőrzéssel fejében, egyszerűen meghamisították a kísérő levelet és a vagon szeszt mint üres vagon engedték át a határon. Szeptember 10-én a vagon zöldszesz mint borküldemény hagyta el az

érmihályfalvi állomást és indult el egy marosvásárhelyi kereskedő címére.

Január 9-én állapítják meg a bírságot

Ezeknek az adatoknak a birtokában kezdte meg Sava Cornél a nyomozást. Az első töredelmes vallomást Szcsulványi István raktárnok tette, aki írásbeli vallomásával lerántotta a leplet az egész szesz-szervezetről.

Az érmihályfalvi községhez a nagytérben hallgatták ki az előállítottakat. Berkovits Bélát, Danzinger Lajost, Weisz Lajost, Fisch Sándort, Carabea állomásfőnököt, Budai raktárnokot, Pollák kocsfelirót, Stefanescu vámfőnököt, Valsky taxatört és még egy vámtisztviselőt. Az előállítottak az eléjük tárt bizonyítékok sulya alatt beismerő vallomást tettek, csak a vámfőnök és állomásfőnök tagadtak, ezeknek viszont a többiek mondták szemükbe azt, hogy részt vettek a csempészésben. Palade zilahi vezetőügyész a helyszínen hallgatta ki a tetteseket, akiket azután szabadlábra helyeztek. Ezzel az érmihályfalvi szesz-csempészés nyomozása befejeződött és az érdekelték január 9-re kapták meg az ídőt, amikor is meg fogják szabni a vámbírságot.

Egy hónap alatt segíteni lehetne a világ gazdasági válságán

D'Albernou, Anglia volt nagykövete kijelentette, hogy a mostani gazdasági válságot politika idézte elő

London, december 23. Lord D'Albernou sajtónyilatkozatban kijelentéseket tett a világgazdasági válságról. A lord, aki berlini nagykövet korában nagy szolgálatot tett a világéke ügyének, amennyiben elősegítette Briand és Stresemann közeledését, hangozta az újságírók előtt, hogy a mostani válságot politika idézte elő s nem a gazdasági életet rendszerint irányító okok. A

termelés és fogyasztás közötti egyensúly hiánya vezetett váratlan árzuhanásokhoz, termelési és fizetési válsághoz. A lord szerint a vezető nagyhatalmaknak össze kellene fogniuk és a nagy jegybankok megegyezése útján, egy hónap leforgása alatt enyhíteni lehetne a gazdasági világválságot és utána általános javulás következhetne be.

A törvényszék újra elhalasztotta a beszercei zsidóverés tárgyalását

Január 23-án újra tárgyalja a törvényszék az egymillió lejes kártérítési pert

Cluj-Kolozsvár, december 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt újra tárgyalás elé került a kolozsvári törvényszéken a beszercei zsidóverés pere, amelyről legutóbb az Uj Kelet részletesen beszámolt. Mint ismeretes, a per folyamán a naszodi állami liceum igazgatója és a naszodi csendőrszázad kapitány-parancsnoka 1 millió lejes kártérítési pert indítottak a cikk írója, Zikeli újságíró és a „Bistritzer Allgemeine Zeitung” igazgató-tulajdonosa, Zikeli Ernest ellen. Az egymillió lejes kártérítést a naszodi tanítóképző intézet igazgatója, Sandu Manoliu is kérte, ez azonban közben meghalt és így az egymillió lejes kártérítést most bátyja, dr. Manoliu bukaresti ügyvéd követeli, mint örökös. A legutóbbi tárgyaláson a törvényszék elhalasztotta a tárgyalást

azon a címen, hogy az egyik vádlott, Weisz Helén nem jelent meg a tárgyaláson.

Ma Xantopoi ügyvéd, Drágulinescu kapitány és Chibigean iskolaigazgató ügyvédje jelentette be, hogy Sandu Manoliu örökösödése még nincsen tisztázva. A törvény szerint halálozás esetén osztátni kell a különböző águ örökösöket, Sandu Manoliu bátyja pedig csak a maga nevében nyújtott be örökösödési igényt, nem pedig hivatalos bizonyítványok útján. Bejelentette a védő hogy hajlandó lemondani Sandu Manoliu és örökösének képviseléről és tovább vinni a pert Chibigean és Drágulinescu kapitány ügyében.

Dr. Ghilezan védőügyvéd bejelenti, hogy a maga részéről hajlandó tár-

gyalni a pert akkor is, ha Manoliu képviseléről Xantopoi lemond. A bíróság ekkor ítélethozatalra vonult vissza és hosszas tárgyalás után hirdette ki ítéletét. A törvényszék újra elhalasztotta a tárgyalást és úgy döntött, hogy az január 23-án ismétli meg, amely napra kötelezi a magánvádat, hogy beszerce Sandu Manoliu örökösének iratait, a vádlottakra nézve pedig kötelezőnek mondja, hogy az ottani pénzügyigazgatóságtól anyagi helyzetükről felvilágosítást adjanak.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó rendezvényei

*

Az erdélyi árvagondozónak ez egész országra kiterjedő szervezetei az utóbbi hetekben lelkes munkával hódolnak a zsidó árvák intézményeinek és egymásra következő rendezvényekkel szerzenek újabb alapokat az árvagondozó minél nagyobb méretekben való kiépítésére. Vasárnap zajlott le Marosvásárhelyen az árvagondozó tanoncotthon-avató ünnepélye, amelyen Marosvásárhely zsidóságának színe-java részt vett és amely az Erdélyben működő zsidó tanoncotthonok számára nyolera szaporította. Délután öt órakor ünnepélyes külsőségek között nyitotta meg az árvagondozó ünnepélyét dr. Lóte Lajos elnök, majd Gruber Sándor Mizmol sir című templomi éneket énekelt. Dr. Löwi Ferenc főrabbi tartotta meg ezután a tanoncotthon felavató beszédét. Reich László gyertyagyújtása után az énekar elénekelt a Moáscsur, majd Walter Imre egy Giszkalay verset szavalt. Grünfeld Imre jól sikerült magánjelenete után Friedmann Adolf szavlt. Grünfeld Imre jól sikerült násos vigjáték került színrre, sok sikerrel. Az árvagondozó központját Marosvásárhelyen Schwartz Miksa főtitkár képviselte.

Szatmáron egy meleg, hangulatos estély keretében zajlott le a zsidó árvagondozó szokásos évi ünnepélye. Dénes Sándor konferensza után dr. Fischer József tartott alkalmi beszédet, majd Virág Lajos operaénekes énekszámait arattak sikert. Feketéné Herman Ella urnó hegedűkoncertje váltott ki osztatlan sikert, majd ismét Virág Lajos énekel. Feketéné Herman Ella hegedűszáma fejezte be az estélyt, mely sokáig marad meg a szatmári zsidóság emlékezetében.

Vasárnap este nagyszabású kultur-estélyt rendezett a szigeti Árvagondozó a Városi Muzszo nagytérben. A kultúrestély hatalmas érdeklődés kísérte és nagy siker jegyében zajlott le. A műsor a román királyi himnuszszal vette kezdetét, amelyet a Sómerek kitünő énekkara adott elő, maga dr. Barna Fülöp, az Árvagondozó elnöke tartott mélyen szántó beszédet az Árvagondozó jelentőségéről és az új vezetőség programjáról. Jász Margit zongaratanárnó. Debusi koncert darabokat adott elő briliáns játéktechnikával. Dr. Ligeti Ernő magasszárnyalású előadást tartott, melyben a zsidóság sajátos szellemi beállítottságát és a zsidó árvagondozás jelentőségét fejtegette. Kallos Jolán ez alkalommal is nagy sikert és viharos tapsokat aratott énekszólóival. Rosenfeld Géza Ady és Moris Rosenfeld verseket szavalt mély átérzéssel és megrázó erővel. Művészi interpretálása őszinte tetszést váltott ki. Lac Sándor, ez a kitünő tenorista zsidó dallamokkal, míg a Sómér énekkar héber népdalokkal gyönyörködtette a közönséget. A nívós kultúrestély a Hatikvah akkordjaival nyert befejezést. Az estély sikere az Árvagondozó vezetőségét és Hirsch Simon főtitkár agilitását dicséri.

Staniol ügári raktár
Lepage Kvár. Kérjen mintát, árlapot

Hálózati készülék

REX

3 + 1 lámpás
6.500 lejtől

4 + 1 lámpás
11.500 lejtől

nagy választék
hangszórókban

Erdélyrészi Csillárraktár Részv. Társ.
CLUJ, Str. Memorandului (Unio-u.) 8

A kormány A tör

Izgalmas gyü

Bucuresti-Bul (Az Uj Kelet t many ma a par a kamatellene javaslatot. En az elkészítését é jesztését a korm cioja kényszerit nak ugyanis ren volt, amiatt, hog volt törvénnyel zetet használták tok, különösen a zemita frakciói földművelő réteg lenes manifesztá kamatuzsoraell sulyos zavargás geket.

A nyári buko vargások ürüg volt és ezek a j kormányt arra, hozási uton szab dését.

A törvényjava intézkedéseket ta

A re

Az első paragr törvényes kamat több mint öt s Nationala visszle

A második para egyezékes kamat mint kilenc száza nala visszlezami

A harmadik és megállapítja, hog törvényes kamato

Az ötödik para hogy az előre f mum hat hónapo

A további para kal szemben a k irányozzák elő:

Két hónaptól es büntetés és öttől büntetés szörvány hónaptól két évi huszolt százezer tetés azokkal szer ként üzik az uszo intézeteknél és ré törvény felelőssé az üzletet megköt akik az üzlet me birtak.

Elkes reduk

Bukaresti, decer vasárnap délután tartott éjjel 11-ig.

Rodacanu szoc Iacobescu szóalt. tések redukeiojara hangsulyozta, hog tisztviselőket sujt kisebb fizetéseket nagyobb fizetése megróni.

Petre Andrei vo ti, hogy a pártfe ismeretével jutna törvényjavaslatot

A cionista irodal

BÖHM

A cionista

Kivonat a

Az emancipáció

A cionizmus és a

cionizmus előfu

Acha

Herzl Tiva

Eredménye

Az intézmény

Herzl

Herzl

Ár

KAPHATO

KÖNYVOS

Felhívás Erdély és Bánát zsidóságához a népszámlálás ügyében

Zsidó Testvérek!

A küszöbön álló népszámlálás nagy horderejű eseménye lesz az ország egész lakosságának.

A megbízható statisztika a modern államélet és közigazgatás legnékülözhetetlenebb előfeltétele. Ezért minden állampolgárnak egyénileg is érdeke, hogy pontos és elfogulatlan számadatok tükröztesék vissza az ország igazi helyzetét. De még fokozottabb mértékben érdeke ez az itt élő népkisebbségeknek, akiknek számára a készülő statisztika jogok, vagy jogfosztások forrásává válhat. Eppen ezért minden kisebbségi polgárnak elsőrangú kötelessége örököndi azon, hogy a népszámlálási ívek pontosan és az igazságnak megfelelően töltsenek ki.

Az erdélyi és bánáti zsidóság jövője szempontjából egyenesen létkérdés a népszámlálási ívek helyes kitöltése. Hisz egyedül a zsidó kisebbség az, amelynek nemzeti hovatartozását a multban vitássá tették és még ma is vitássá teszik. Nagyon sokan vannak, nemcsak többségi, de kisebbségi részről is, akik a zsidó lakosság számában rejülő erőt a magukénak szeretnék tekinteni s ezért a mostani népszámlálás az erdélyi és bánáti zsidóság számára egyúttal vallomástétel is kell legyen amellyel, hogy mint önálló népi kisebbség igényt formál mindazon jogokra, amelyek a népi kisebbségeket a békeszerződés és az ország törvényei alapján megilletik.

Az ezévi december 30-án megejtendő népszámlálás eredményétől függ az, hogy milyen mértékben fogjuk tudni biztosítani a magunk számára ezeket a jogokat. Ettől függ, hogy követelhetünk-e zsidó iskolát az államtól és mennyit, hogy iskoláink, hitközségeink, diákmenzaink kapjanak-e segílyt és mennyit, hogy az állam, a megye és a község ügyeinek igazgatásában a zsidóság igényt tarthat-e részvételre és milyen arányban stb.

Ez a népszámlálás egyúttal népszavazás is, amelyen az ország különböző nemzetiségű lakosai hitet tesznek népi hovatartozásuk mellett. Minden elkallódott szavazat a zsidó kisebbségi jogok esélyeit gyöngíti.

A népszámlálási ív összes rubrikái konkrét kérdésekre kérnek feleletet, amelyeknek megválaszolása nem köpezi egyéni mérlegelés tárgyát. Egyetlen rovat van, amelynek mikénti kitöltése mindenkinek szabad elhatározási joga. Ez a nemzetiségi rubrika.

Minden zsidónak népe és önmagáról kötelessége, hogy a nemzetiségi rovatban zsidónak vallja magát.

Aki ebben a rovatban mást ír be, az

MEGNYILT TEMESVÁRON

az új

JÓZSEFVÁROSI ORTODOX שַׁרְיָה עִטְרֵרֵם

Elsőrendű házikoszt házon belül és kívül

Olesó abonoma

Vállaljuk: esküvők és bankettek rendezését. Utazóknak 10 engedmény!!! Olesó árak! Kifogástalan kiszolgálás!

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS Str. Berthelot (volt Kossuth L. u.) 14. I. emelet, 5. ajtó.

Háziasszonyoknak

1 Erdélyi szakácskönyv, írta egy székegy asszony
1 Háztartási könyv 1931-re
50 drb. papírszalvét
8 méter szekrényesipke
5 iv álványpapír
1 csomag fehér tolettppapír

133'— Lei

Vidékre utánvétellel, vagy előrefizetve portmentesen küldi

LEPAGE, Cluj-Kvár

nemcsak az objektív igazság ellen vét, de meggyöngíti a zsidó egyéni és kollektív jogokért folyó küzdelem frontját.

Zsidó Testvérek!

Legyetek résen és gondolatok jövőtökre! A népszámlálás alkalmával tegyetek hitet voltotok mellett, mert egyedül ezzel teremthetitek meg

a zsidó népi lét biztos alapját.
Cluj, 1930 december 7.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség politikai bizottsága

JÁMBOR FERENC
főtítkár.

Dr. FISCHER JÓZSEF
elnök

Zola villáját özvegyének kívánságára gyermekórházzá alakították át

A medáni kurián a környékbeli falvak beteg gyermekeit ápolják

Párizs, december 23. (Az Uj Kelet tud.) A Pantheonban a vasajtajú kripta mögött elfakult szalagok hevernek a nagy író koporsóját takaró szürke kővön és Zola szobrát is elhervadt koszorúk jelzik az utókor megemlékezését. Mindez azonban nem hatja meg az embert és nem ébreszt fel a naturalizmus irodalmi apostolának, az emberi jogok és igazság nagy harcosának az emlékét. Zola nem a Patheon kriptájában és a szobrokban él tovább, hanem ott, ahol egész életét végigküzdötte: a medáni kurián.

A Szajna partján fekszik az épület, amelynek szobáiban még mindig ott lebeg a nagy író emléke. A földszinten a nagy szalomban színes ablaktáblákon át világít a napfény, a sarokban pedig óriási kandalló áll. Kis faágyak a falak mellett, két hosszú, nagyon alacsony asztal, kis karosszékkel körülvéve, mindegyik egy hat, mintha egy kisvárosi tanácsnak volna a miniatűr tanácssterne. Itt most a két éves kis gyermekek laknak, akik komolyan, esendően, lármánélkül járkálnak és rózsaszínű kötenyekben barátságosan kószolnak az idegen, aki előző ide, hogy Zola emlékének áldozzon. Az első emeleten van a dolgo-

zószoba, ahol az örökéletű regények nagy része készült. Az asztal az ablak mellett áll. Az ablakból a park fái látszanak, amelyek előtt nyugodtan, esendően folyik a Szajna. És a szobában körben apró ágyacskák; itt a két hónapos kis gyermekek fekszenek. Soványak, sápadtak, betegek. Az ágyfejnél a gyermekek neve alatt számok mutatják, hogy milyen nagyon, nagyon kicsi a súlyuk ezeknek a beteg apróságoknak. És láztabla illusztrálja az arcukon is kiütő forróságot.

Ebben a villában, amelyet Zola egyik regényének jövedelméből vásárolt, a környékbeli falvak szegény, beteg gyermekeit ápolják. A házat az író özvegyének kívánságára gyermekórházzá alakították át, hogy ezzel is áldozhasson nagy férje emlékének. A párizsi fertő, a vidéki iszákosság gyümölcsei itt jutnak friss levegőhöz, szeretethez, gondozáshoz. A ház zománctábla hirdeti új rendeltetését: „Assistance Publique, Fondation Zola”. Közsegély, Zola-alapítvány.

A folyosókon szürkeruhás, bekötött fejű ápolónők járnak és síró apróságokat dajkálnak a karjukon.

A medáni gyermekórház a legmóltóbb szobra Zolának...

Már a szófiai lapok is a Liapcsev-kormány közeli bukásáról irnak

Valószínűleg egy Malinow-kabinet vezet le a tavaszi választásokat

Szofia, december 23. Azok a hírek, amelyek a Ljapcsev-kormány közeli lemondásáról szólnak, ugylátszik, közel járnak az igazsághoz. Már a szófiai sajtóban is jelennek meg olyan hírek, amelyek a Ljapcsev-kormány közeli bukásáról irnak, bár ezek a hírek még mindig nem öltöttek konkrét formát. Az utóbbi napokban a bolgár földművelésügyi miniszter, valamint Bakarcsiev hadügyminiszter tettek olyan kijelentéseket, amelyek a Ljapcsev-kormány visszavonulására engedtek következtetni.

Kétségtelen, hogy Bulgária ismét igen fontos elhatározások előtt áll, mert a tavasszal a bolgár törvények szerint meg kell tartani a választásokat és Boris király nagyon szeretné, ha a választásokat már nem a Ljapcsev-kormány, hanem esetleg egy Malinow-kabinet írta ki. A legutóbbi községi és a tartományi választások arra mutatnak, hogy Ljapcsev már nem bírja a bolgár nép bizalmát és nehogy a földművespárt szereze a kormánnyal szemben többséget.

Egymásnak ellentmondó szenzációs eseményeket jósolnak 1931-re a világ jós-fenomenjei

Párizs tüzkatasztrófát él át, feltalálják a rák szérumát, egy új Röntgen lép fel Németországban, feltalálják a mügyémántot, Romániában pedig nagy gazdasági összeomlás lesz

Párizs, december 23. Közeledik az év vége és ez a jósok évadja. Világszerte nyüzsgéni kezdenek a jövendőmondók, a telepátikus vizionárius és hipnotikus „fenomenek”. Abel, a híres párizsi asztrológus ezúttal a technika területén jósolt. Azt mondja, hogy a francia föltalálók nagy dícsőséget szereznek nemzetüknek az elkövetkező eszten-

dőben. Megoldják végleg a helikopter-szerű repülőgépet, amely merőlegesen, helyből tud felemelkedni és ugyanúgy tud leszállni. Ez lesz a légi taxi, a nagy városok légi közlekedésének eszköze. Az amerikaiak, Abel szerint, azt fogják kitalálni, hogyan lehet a napsugarakból közvetlenül villamosságot csinálni? A találmány titkát féltékenyen őrizni

fogják, hogy megtarthassák annak kiszámíthatatlan lehetőségeit az Egyesült Államok számára. De egy német ipari kém ellopja majd a találmányt és Európába hozza. Abel nem marad adós a politikai jóslatokkal sem: erős szövetséget jósol Franciaország és Németország között — Oroszország ellen.

Az optimista Abellel szemben igen sötéten látja a közel jövőt Madame Freya, a párizsi jósónő. Megjósolja, hogy Párizs olyan katasztrófát fog átélni, amely hosszú időre gyászba borítja egész Franciaországot. Színházegés lesz ez a szerencsétlenség, száz meg száz halálos áldozattal. A bányakatasztrófák sora, amely megkezdődött már ebben az esztendőben folytatódni fog, különösen Németországban.

Violet, a másik fenomen, aki ugyancsak Párizsban él, a spanyoljárványhoz hasonló szörnyű kórságot jósol. Az orvosok tehetetlenül állanak majd a titokzatos új járvánnyal szemben, amely ezerszámra szedi majd áldozatait. Végre a Pasteur-intézet orvosai találják majd meg az új betegség kórokozóját és ellenszerét. Akik nagyon megijednek Violet jóslásától, azokat megnyugtattja az ismert amerikai esilágász és jós: Lée, Ő azt mondja, hogy az 1931-es évben különösen egészségtügyi téren lesznek jelentős felfedezések. A rákbetegség kutatóinak sikerül végleg megállapítania a rák okozóját. Még az év vége előtt meg fogja találni egy londoni szerológus a rák csalhatatlan gyógyyszerét. Technikai téren Lee szerint az amerikaiaktól és németektől lehet óriási eredményeket várni. Egy kisebb német eredményen új Röntgen fog fellépni, aki új sugarakat talál fel, amelyek sok-százszorosra fölülműlják a Röntgen-sugarak hatását. 1931-ben fölfedezik az utolsó ismeretlen kémiai elemet is. Egy amerikai fedezi fel.

A gyémántkereskedők azonban reszkessenek attól, amit Lee jósol! Indiában egy kutatónak sikerülni fog színt kristályosítani és mesterséges gyémántot fog előállítani ennek következtében. A mesterséges gyémántokat minden színben elő fogják tudni állítani. Ezek a kövek azonban nem lesznek mikroszkopikusan kiesinyek, hanem nagy darabok és a gyémántárakat katasztrófa-lisan le fogják nyomni. Az amerikai gazdasági élet egyébként meg fogja esodálni 1931-ben egy világbankház további szédületes emelkedését. Lee konkurrens, Whitecomb, két európai államfő halálát jósolja 1931-ben és két fekete napot a newyorki tőzsdén: az egyiket márciusra, a másikat szeptemberre. Egyébként Whitecomb ugyan-csak szörnyű katasztrófát jósol Franciaországban, ugy mint Madame Freya. A továbbiakban nagyobb gazdasági leromlást jósol Oroszország és Románia számára a következő esztendőben. Romániában a lej nagyobbarányu esése következtében számos nagyvállalat, bank, gyár és kereskedőség fog összeomlani. Ezzel szemben Jugoszláviában és Bulgáriában, valamint az év vége felé Magyarországon, Ausztriában és Angliában lényegesen javulni fog a gazdasági helyzet.

Az új jósok szerint a világban az 1931-es évben a gazdasági helyzet tovább emelkedni fog. A gazdasági élet egyébként meg fogja esodálni 1931-ben egy világbankház további szédületes emelkedését. Lee konkurrens, Whitecomb, két európai államfő halálát jósolja 1931-ben és két fekete napot a newyorki tőzsdén: az egyiket márciusra, a másikat szeptemberre. Egyébként Whitecomb ugyan-csak szörnyű katasztrófát jósol Franciaországban, ugy mint Madame Freya. A továbbiakban nagyobb gazdasági leromlást jósol Oroszország és Románia számára a következő esztendőben. Romániában a lej nagyobbarányu esése következtében számos nagyvállalat, bank, gyár és kereskedőség fog összeomlani. Ezzel szemben Jugoszláviában és Bulgáriában, valamint az év vége felé Magyarországon, Ausztriában és Angliában lényegesen javulni fog a gazdasági helyzet.

Az új jósok szerint a világban az 1931-es évben a gazdasági helyzet tovább emelkedni fog. A gazdasági élet egyébként meg fogja esodálni 1931-ben egy világbankház további szédületes emelkedését. Lee konkurrens, Whitecomb, két európai államfő halálát jósolja 1931-ben és két fekete napot a newyorki tőzsdén: az egyiket márciusra, a másikat szeptemberre. Egyébként Whitecomb ugyan-csak szörnyű katasztrófát jósol Franciaországban, ugy mint Madame Freya. A továbbiakban nagyobb gazdasági leromlást jósol Oroszország és Románia számára a következő esztendőben. Romániában a lej nagyobbarányu esése következtében számos nagyvállalat, bank, gyár és kereskedőség fog összeomlani. Ezzel szemben Jugoszláviában és Bulgáriában, valamint az év vége felé Magyarországon, Ausztriában és Angliában lényegesen javulni fog a gazdasági helyzet.

Hirdetéseket, előfizetéseket az Uj Kelet részére felvesz és reklamációkat elintéző: Blun Zsigmond Oradea, Strada Rimanöczy 4., I. emelet.

A newyorki gabonatözsdeken nem emelkedett a buza ára. Newyorkból jelentik: A gabonatözsdeken a buza ára nem emelkedett, de kisebb drágulást érték el a zab, a rozs és a tengeri. Ottawai jelentések szerint Kanadában akció indult meg abban az irányban, hogy a fogyasztásnak megfelelő mértékben csökkenték a termelést. Az eladási központot egyelőre Kanadában nem osztalják fel, mert attól tartanak, hogy ugyszólván minden árért piaca dobnák a felhalmozott gabonakészleteket.

A népszövetségi főtítkárság közzétette a januári tanácsülés napirendjét. Genfből jelentik: A népszövetségi főtítkárság ma közzétette a januári tanács ülésének napirendjét. A Curtius német birodalmi külügyminiszter elnökléte alatt összeülő tanács ülésének főbb programpontjai: a leszerelést előkészítő bizottság jelentése alapján a világkonferencia időpontjának megállapítása, a Saar-bizottság új tagjainak megválasztása. A lengyel-litván konfliktus ügye a német kormány két panaszirata feletti vita a lengyel-felsősziléziai választások idején a német kisebbségekhez tartozók ellen elkövetett atrocitások ügyében és még más kisebbségi sérelmek.

HI

Az Uj Kelet bányási z Főszerkeszt Felelős szerk Bukare Hátszegi E Cikkeink után megjelölés

Borult idő ról jelentik: A járásprognózis időjárás várás és lényegtelen. A hőmérséklet fok Celsius vo

Kelet Népe a Kelet Népe mában, elsöran nak olesó kiadá fizetési ára: egy negyedévre 120 re már a napo Kelet Népe ki fizetések minél folyóirathoz me nálásával.

A Francia felfüggesztette Benaist, a Francia, akiről ki tében állott az gszítették állás folytatnak ellet

Egy festőn wald német m bájába és rias niszterre. Berli Schaeffer festő hatolt a munka miniszter elös tisztviselőket fe fogta revolver minisztériumi föfogták. Kider tőpísztoly volt merénylet elk kalmával zavar hangotatta, h megbüntetéséve lehetne enyhite Ezt akarja a m lani, de előbb a ráijeszt.

A Mizraelye. Kolozsvár deklódése előzi által f. hó 27. kilenc órai kez kibővített dísz soros estjét. Az ra igazán nivó zsidó program beszédet B. Ka sen ismert cion rül első alkalom Imrénék „Gábó felvonásos tréf nak egyfelvoná gu bajos gyerm kövételenséggel konferansa. I népdalai, Wald Bergfeld Izsó szavalt, egy ér jelenetek teszik sorát.

A kolozsvá lozsvári rendör ma megjelent ucca 56. szám a né ismeretlen t tés, aki székre 65 darab 5, 2 és ezüstpézt 200 ellopott. A min ezüstöt vaoszin kal ismerős em mása volt arro péntz tart otth nyben őzri. A nyomozást a tet A 830. sz. auton nostori uton leü nát, aki Kolozsv nál teljesít szolg sérülésekkel a tották. Az autó zsefet letartóza

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Borult időjárás várható. Budapest-ről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint jobbra borult időjárás várható csapadékhajlammal és lényegtelen hőmérsékletváltozással. A hőmérséklet Budapesten ma délben 0 fok Celsius volt.

Kelet Népe. Szabó Imre folyóirata, a Kelet Népe ma jelent meg előkelő formában, elsőrangú tartalommal. A lapnak olvasó kiadása is van, amelynek előfizetési ára: egy évre 450 lej felévre 230, negyedévre 120 lej. Az első szám vidékre már a napokban ki lesz küldve. A Kelet Népe kiadóhivatala kéri az előfizetéseket minél előbb való beküldését a folyóirathoz mellékelte utalvány felhasználásával.

A Francia Bank egyik igazgatóját felfüggesztették. Párizsból jelentik: Renaist, a Francia Bank egyik igazgatója, akiről kiderült, hogy összeköttetésben állott az Oustric-bankkal, felfüggesztették állásától és fegyelmi eljárást folytatnak ellene.

Egy festőművész behatolt a Stegerwald német munkaügyi miniszter szobájába és riasztópisztolyt fogott a miniszterre. Berlinből jelentik: Christian Schaeffer festő tegnap erőszakosan behatolt a munkaügyi miniszterterembe a miniszter előszobájába és az ellenálló tisztviselőket félrelökve, Stegerwaldra fogta revolverét. A közben előresiető miniszteri tisztviselők a merénlyőt lefogták. Kiderült, hogy fegyvere riasztópisztoly volt s valójában nem is akart merényletet elkövetni. Kihallgatása alkalmával zavaros válaszokat adott s azt hangotarta, hogy az álláshalmozok megbüntetésével és állásaik elvételével lehetne enyhíteni a munkanélküliségen. Ezt akarja a miniszter figyelmébe ajánlani, de előbb az volt a szándéka, hogy rájessz.

A Mizrahi ifjúság műsoros estélye. Kolozsvár zsidóságának élénk érdeklődése előzi meg a Mizrahi ifjúság által f. hó 27-én, szombaton este félkilenc órai kezdettel a kat. gimnázium kibővített dísztermében rendezendő műsoros estét. Az ifjúság erre az alkalomra igazán nívós és minden tekintetben zsidó programot állított össze. Ünnepi beszédet B. Karpin. (Berlin) az előnyösen ismert eionista szónok tart. Most kerül első alkalommal bemutatásra Szabó Imrénének „Gábor” ünneplik” című egyfelvonásos tréfája. Giszkalay Jánosnak egyfelvonásos színművét egy 30 tagú bájos gyermekkórus adja elő hatáson közvetlenséggel. Izrael Hnrík szellemes konferánssa. Rabetz főkéntor zsargon népdalai. Wald Hermann hegedűszámai. Bergfeld Izso monológja, énekszámok, szavaltat, egy érdekes chaluétanc és apró jelenetek teszik élvezetessé az est műsorát.

Sűrű köd akadályozza a hajózást a La Manche csatornában. Londonból jelentik: A La Manche csatorna felett és az angliai déli és keleti partvidéken sűrű köd akadályozza a hajózást. A Themse torkolat előtt két hajó összeütközött a ködben. Mindkét hajót sikerült kikötőbe vontatni.

A kolozsvári rendőrség hírei. A kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályánál ma megjelent Rend Samuné Csertőré ucca 56. szám alatti lakos. Rend Samuné ismeretlen tettes ellen tett feljelentést, aki szekrényében bróztól kazettából 65 darab 5, 2 és 1 koronás régi magyar ezüstpénzt 200 magyar korona értékben ellopott. A mintegy 8000 lejt képviselő ezüstöt valószínűleg a helyi viszonyokkal ismerős ember vitte el, akinek tudomása volt arról, hogy Rendné ezüstpénzt tart otthon és tudta, hogy szekrényben őrzí. A rendőrség bevezette a nyomozást a tettesek kézrekerítésére. — A 830. sz. automobil tegnap este a Monostori uton leütötte Boca Grigore katonát, aki Kolozsváron a 31-ik tüzérezrednél teljesít szolgálatot. A katonát súlyos sérülésekkel a katonai kórházba szállították. Az autó soffitóját, Haering Józsefet letartóztatták.

MŰVELT EMBER

KIS KÖNYVTÁRA

TARTALMA:

- H. G. Wells: Nagy világtörténete, egész vászonkötésben 1930
- Génius kis lexikona, 800 oldal 1931
- Móra Ferenc: Enek a buzamezőkről, 2 kötet
- Szabó Dezső: Elsodort falu, 3 kötet
- Markovits: Szibériai garnizon, 2 k.
- Makkai: Ördögsekér, 2 kötet
- Paleologue: A cár országa, 3 kötet
- Zweig: Amok, 2 kötet
- Thomas Mann: Buddenbrook ház, 2 kötet.

A 19 kötet ára csak:

1200 lej

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Frank Zsigmond dési divatárkereskedő kényszeregyeszeget kért. A gazdasági válság Dész városának egyik husz év óta fennálló szolidan vezetett és jól megalapozott cégét kényszerítette kapitulációra. Frank Zsigmond uridivat és konfekciós kereskedő kényszeregyeszeget volt kénytelen kérni. A törvényeszkék jóváhagyta a kérést. A Frank-cég passzívja kétmillió, aktívai pedig egymillió 400 ezer lejt tesznek ki. A hitelezőket január 10-re hívták egybe.

Lemondott a török pénzügyminiszter. Londonból jelentik: Ankorából jelentik, hogy Sükrü bey török pénzügyminiszter egészségügyi okokból előterjesztette lemondását. Utóda valószínűleg a londoni török követ lesz.

Minisztertanácsot tartott a Steeg-kormány. Párizsból jelentik: A kormány tagjai ma Steeg miniszterelnök elnökelete alatt minisztertanácsra ültek össze a Quai d'Orsayn. A tanács a bel- és külpolitikai helyzettel foglalkozott. Steeg miniszterelnök kijelentette, hogy a minisztertanács még nem döntött a kormányból kivált államtitkárok utódainak személyéről.

Az újvidéki Jüda Makkabi évi közgyűlése. Újvidékről jelentik: Az újvidéki Jüda Makkabi sportegylet csütörtök este tartotta meg az Elit-kávéház külön termében ezévi közgyűlést, amelyen a tagok nagy számmal vettek részt. A közgyűlésen Grün Miksa elnökölt és a labdarugó alszövetség részéről ifj. dr. Hadzsi Koszta, alszövetségi alelnök vett részt. A közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta meg Mojzes Ernő titkári jelentését, amelyből kitűnt, hogy az egyesület tagjainak száma évről-évre emelkedik és az egyesület az elmúlt évben is igen élénk sporttevékenységet fejtett ki. Az egyesületnek ezidőszert 528 tagja van. A legnagyobb tevékenységet kifejtő labdarugó szakosztályán kívül (bírószakosztályokkal, nehéz atlétikai (birkózó és box), ping-pong szakosztályokkal rendelkezik. A vívőszakosztályban ezidőszert negyvenhárom felnőtt és harmincnyolcas ifjúsági vívó működik Ozmán Jenő vívómester vezetése mellett. A Makkabi ezidén 50 nyilvános futballmérkőzést játszott le, köztük 18 bajnokit, 23 barátságost, 2 nemzetközit és 7 serlegmérkőzést. A lejátszott 50 mérkőzés közül megnyert 34 mérkőzést és pedig a 18 bajnokiból 16 bajnokit, továbbá 11 barátságost, 1 nemzetközit és a 7 serlegmérkőzés közül hatot. Hat mérkőzés eldöntetlen volt, elvesztett mérkőzés 10 volt, ezek közül egy bajnoki, nyolc barátságos és 1 nemzetközi. A legeredményesebb játékosok voltak: Pavlica 69, Horváth 34, Rencsevics 32, Vig 26, Morgenstern 10, Schaffer Béla 8, Schaffer II. 7, Berger, Zsvikovic 5-5, Brüll 4, Mondovics József, Majtány, Német Ferenc és Szőke Zseljko 3-3. Abt és Kacaf I. 2-2, Mondovics Ferenc és Fleischer Béla 1-1 góllal. A közgyűlés nagy meglepéssel vette tudomásul a jelentést és Heller Miklós indítványára elhatározta, hogy a futballcsapat minden tagjának ez alkalommal díszes emléklapokat készített. A közgyűlés ezután megválasztotta az új választmányt, mely hétfőn este nyolc órakor az Elite-kávéházban tartja alakuló ülését és megválasztja az új vezetőséget.

Megnyílt a zsidó népkonyha. Az múlt héten innepélyes keretek között megnyílt a dési zsidó Nőegylet népkonyhája, amely valóban hézagpótló szerepet tölt be a szegénysorsú zsidó rétegek életében. Naponta negyven-ötven munkanélküli és szegény étkezik a népkonyhán, amelyet vasárnap meglátogattak a vármegyei prefektus, a megyei bizottság elnöke, Dész város polgármestere, valamint Paneth főrabbi és Rosenzweig hitközségi elnök. Valamennyien a legnagyobb meglepődésüknek adtak kifejezést a látottak felett és további sikert kívántak az altruista munka tevékenységéről széles körben ismert Weinberger Samuné elnöknek, akinek időt, energiát és áldozatokat nem kímélő tevékenységéhez fűződik az intézmény létrehozatala. A zsidó Nőegylet gárdája önzetlen odaadással segíti munkájában az elnököt. Mindennap az egy let két-két tagja teljesít szolgálatot a népkonyhán.

Az északi államok aláírták a gazdasági együttműködésre vonatkozó egyezményt. Londonból jelentik: Oslói jelentés szerint Svédország, Dánia, Luxemburg, Belgium és Norvégia kormányainak delegátusai az országok közötti gazdasági együttműködésre vonatkozó egyezményt tiznapos tanácskozás után aláírták.

Ujra pesszimistikusan ítélik meg Poincaré állapotát. Londonból jelentik: Párizsból érkezett hírek szerint már újra pesszimistikusan ítélik meg Poincaré volt miniszterelnök állapotát.

A Zeire Mizrahi nagyváradi konferenciájának programja. A Zeire Mizrahi nagyváradi konferenciáját innepélyes keretek között délelőtt fél tíz órakor nyitják meg a nagyváradi Passage mozgóban. Juszt Mose tartja a megnyitó beszédet. Az egyes szervezetek üdvözlései után a Mizrahi világszervezet kiküldöttjének beszéde következik, majd Ráth Efraim chanuka-beszédet tart. Az állandó bizottság jelentésével zárul a délelőtti innepélyes megnyitó és délután a plenáris ülésen sor kerül az egyes jelentésekre. A szervezeti jelentést Neumann Móse, a kulturjelentést Klein Eljáhu tartja. A mizrahi politikáról dr. Köffler, a cionista politikáról Goldstein Baba, a Bné Akibáról Berzoni Slomo tart előadást. Ezután a javaslatok és határozatok következnek.

Kiutasították Görögországból a szultánhű török emigránsokat. Athénből jelentik: A szaloniki lapok jelentése szerint a trakiai görög kormányzó a görög-török barátsági szerződés értelmében Görögország területéről kiutasította a szultán hűveit. A kiutasítottaknak száma százötvenre rug és Kemal pasa bíróságai valamennyiüket halálra ítélte. A trakiai kormányzó elrendelte, hogy január 16-ikán a török emigránsok közül tizet toloncoljanak ki a határon. A tiz kiutasított között van Musztafa Sabri a szultán utolsó reiszül-ulemája, Ismet bey ezredes, valamint a volt brüsszai kormányzó is. A kiutasított törökök még mindig nem tudják, hogy hol telepedjenek le, de ninc kizárva, hogy a török emigránsok lakóhelyül vagy Bulgáriát, vagy pedig Magyarországot fogják választani.

NAPRÓL-NAPRA

A philadelphiai Bankiers & Co. Ltd. bankot tizenkilenc fiókjának bezárták. A pénzintézet az utóbbi hetekben sokat vesztett s betétesei rohamát nem tudta állani. A bank üzleteinek likvidálására a bíróság delegál ügyvezetőt. Hír szerint a megindított vizsgálat szabálytalanságokat is derített ki, amelyet az igazgatók követtek el.

Montecarlói jelentés szerint Lajos uralkodó fejedelem hosszabb ideig tartott távollét után visszaérkezett. A pályaudvaron a fejedelemet és gyermekeit a hatóságok innepélyes fogadtásban részesítették, de a tömeg egy része éles fütytyzóval fogadta az uralkodó herceget. A botrány miatt a fejedelem hívei és politikai ellenfelei között ott a helyszínen rögtön nagyarányú verekedés fejlődött ki számos sebesüléssel. A karhatalom több letartóztatást eszközölt.

Sydneyi jelentés szerint Watsons Bay-ban cápát fogtak, melynek gyomrában egy női retikül volt. A női köztáskában arany női karkötő óra is volt ezzel a véséssel: „Halálig tied Bill”. A cápa felboncolásakor az óra még járt. Tulajdonosát keresi a rendőrség.

Az angol főváros lázasan készül a karácsonyra. A posta napi ötvenmillió levelet, táviratot, csomagot kézbesít. A nagy áruházak előtt tömegesen állnak sorba a vevők, míg bejuthatnak. Sok helyütt időnkint olyan nagy a vevők torlódása, hogy a kocsyforgalomnak is meg kell szünnie az utcákon. Kedd reggeltől kezdve naponta ezer külfölvonatot fut be London különböző pályaudvaraira érkezőkkel és indulókkal.

Egyik londoni államnyomdát a bíróság a portugál nemzeti bankkal szemben 600 ezer font kártalanítási összeg megfizetésére kötelezte. A nyomda évekkel ezelőtt bankjegyeket állított elő a portugál bank részére s egy illetéktelen helyről származó utánrendelés is teljesített s a készített bankjegyeket a csalóknak kiszolgáltatta, akik azokat forgalomba hozták és ezzel a banknak kárt okoztak. A bíróság megállapította, hogy a nyomda nem járt el a köteles gondossággal s ezért teljes összegében felelős az okozott kárért.

John Glass ismert amerikai golfténer Mohrman milliomas ellen kártérítési pert indított. A tréner 25 ezer dollárt követel a milliomostól, mert utóbbi golfjáték közben félszemét kiütötte, úgy hogy a réner foglalkozását már többé nem folytathatja. A tréner keresetében azt állítja, hogy Mohrman ügyetlen labdaütése okozta szerencsétlenségét.

A jávai Bandoengből jelentik, hogy a hollandindiai tartományi főtörvényesek itéletet hozott azon hindu nacionalista vádlottak bűnpereben, akik forradalmiságot akartak Hollandiát és összeesküvést készítettek elő a jelenlegi kormányzat megbuktatására. A bíróság a vádlottakat másfél-négy évig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta, melynek letelése után kiutasítják a hindu forradalmárokat a gyarmat területéről. A fő tárgyalás két hónapon át tartott.

A mai osztrák minisztertanács foglalkozott azokkal az indítványokkal, amelyeket a Nyugaton a helyzet változatlan című film nyilvános előadásának elutasításával kapcsolatban előterjesztettek. A kormány a nemzeti szolidaritás elvére való tekintettel a filmet tényleg nem találja előadhatónak s ezért nyomatékosan figyelmébe ajánlja a tartományi kormányzatoknak, hogy akadályozzák meg előadását.

A francia kormány új államtitkárait. Párizsból jelentik: A mai francia minisztertanács Doumergue köztársasági elnök vezetése mellett zajlott le és azon kinevezték az új nyugdíjügyi minisztert, valamint az összes államtitkárokat. Az új nyugdíjügyi miniszter Dormand lett, belügyi államtitkár Bruat, földművelésügyi államtitkár Charleaut, tengerészügyi Staine, testvérségi Gavraux. A minisztertanács Doumergue a becsületrend keresztjét adományozta a lyoni csendőrszázadnak, amely a földcsuszamlás alkalmával halált megvető bátorsággal igyekezett segíteni a szerencsétlenség áldozatait.

Előfizetéseket az Új Kelet az reklamációkat mond Oradea, Strada felé.

Abonatőzsdéken nem ára. Newyorkból jezszerdekén a buza ára kisebb drágulást és a tengeri. Ottant Kanadában akeio az irányban, hogy a megfelelő mértékben elést. Az eladási közadában nem oszlatartanak, hogy ugrt piactra dobnák a készleteket.

Éi főtítkárság közzé-ésülés napirendjét. népszövetségi főtítte a januári tanácsit. A Curtius német miniszter elnökelete dési ülésszak főbb lészerelest előkészítő alapján a világkonak megállapítása, a gájainak megválasztán konfliktus ügye t panaszirata feletti sziléziai választások bbségekhez tartozók peitások ügyében és sérelmek.

KÖZGAZDASÁG

Mit tartalmaz az új kereskedelmi kódex tervezete

Bucuresti-Bukarest, december 23. Megirtuk, hogy az új kereskedelmi kódex tervezete elkészült és azt január első felében szétküldik a gazdasági és jogügyi szervezetekhez hozzászólás végett. Az új kódex tervezete, a már általunk ismertetett intézkedések kivül a kereskedelmi társaságokra nézve még az alábbi fontosabb rendelkezéseket tartalmazza:

Az új kódex Romániában is bevezeti a korlátolt felelősségű társaságok rendszerét (G. m. b. H.). Az ilyen társaságoknak nem lehet kisebb az alaptőkéje 500 ezer lejnél és a társaságnak 20-nál több tagja nem lehet.

Az igazgatóságok rendszabályozása
A részvénytársaságokra nézve az alábbi főbb intézkedéseket tartalmazza a kódextervezet:

A kisebbségben lévő részvényesek, ha a részvényérdekeltségnek legalább 10 százalékát birtokolják, egy tagot delegálhatnak az igazgatóságba.

Nem lehetnek az igazgatóság tagjai olyan személyek, akik ellen kényszer-egyezségi, csőd, vagy büntetőeljárás van folyamatban.

Az igazgatóság tagjait a közgyűlés

nevezi ki, minden más ezirányú intézkedés érvénytelen.

Az igazgatóság vezető tagjai (primii administratori) négy évnél hosszabb időre nem nevezhetők ki. Az igazgatóság tagjainak többsége román állampolgár kell hogy legyen.

Kötelező garanciák

A részvénytársaság ügyvezető igazgatója köteles garanciát nyújtani. Ez a garancia, ha a részvénytársaság alapítókéje 10 millió lejnél nem több, az alap tőke 2 százaléka, ha pedig az alaptőke a 10 millió lejt meghaladja, abban az esetben a garancia a 10 millió feletti összegnél 3 százalék. A részvénytársaság alapszabályában kimondhatja, hogy a garancia összege ne haladja meg a 1 millió lejt.

A garanciát a részvénytársaság ügyvezetőjének 30 napon belül kell letétbe helyezni.

Senki nem lehet hat részvénytársaság nál több igazgatóságának tagja.

A részvénytársaság igazgatótanácsa (Consiiliul de administratie) köteles legkevesebb havonként egyszer az igazgatóság (consiliul de directie) pedig legkevesebb hetenként egyszer ülést tartani.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szerda d. u. 3: Karácsonyi ünnep a színházban. Betlehemes játék a karácsonyfa alatt. Utána: Hamupipóke. (Gyermekelőadás nagyon olesó mozihelyárrakkal). Ssz. 105.

Szerda este: Nincs előadás.

Csütörtök d. u. 3: Lehullott a rezgő nyárfa. (Ujdonság. Az Ukránszky orosz tánc- és revücsoport és Karácsonyi, Betegh, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével. Nagyon olesó mozihelyárrakkal). Ssz. 106.

Csütörtök d. u. 6: Régi nyár. (Az Ukránszky orosz tánc- és revücsoport és Kondor, Tompa, Ihász, Réthely fellépésével. Mérsékelt helyárrakkal). Ssz. 107.

Csütörtök este 9: Csodabár. (Az Ukránszky orosz tánc- és revücsoport fellépésével és új attrakciókkal). Rendes helyárrakkal. Ssz. 108.

Péntek d. u. fél 3: Tommy és társa. (Kondor, Betegh, Tompa, Ihász fellépésével. Nagyon olesó mozihelyárrakkal). Ssz. 109.

Péntek d. u. fél 6: Alvinci huszárok. Ujdonság, Kondor, Betegh, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével. Mérsékelt helyárrakkal). Ssz. 110.

Péntek este: Első tavasz. (Ujdonság. Nagy orosz kórus és Kondor, Betegh, Nádor, Ihász fellépésével.) Rendes helyárrakkal. Ssz. 111.

Szombat d. u. 6: Légy jó mindhalálig. (Nagyon olesó mozihelyárrakkal). Ssz. 112.

Szombat este 9: Viktória. (Nagy orosz kórus és Kondor, Betegh, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével). Rendes helyárrakkal. Ssz. 113.

Vasárnap d. u. fél 3: Huzd rá cigány. (Kondor, Betegh, Nádor, Ihász fellépésével. Nagyon olesó mozihelyárrakkal). Ssz. 114.

Vasárnap d. u. 6: Csodabár. (Uj attrakciókkal. Karácsonyi, Betegh, Nádor, Földényi, Ihász fellépésével). Rendes helyárrakkal. Ssz. 115.

Vasárnap este 9: Az utolsó Verebély lány. (Esti előadás mérsékelt helyárrakkal. Kondor, Betegh, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével). Ssz. 116.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Előadások: Csütörtökön d. e. 11 órakor, pénteken d. e. 11 órakor és szombaton d. u. fél 3 és 4 órakor

Mint hogy a karácsonyi ünnepek alatt délután színházi előadásokat tart a Magyar Színház, mozgófényképelőadások úgy csütörtökön, mint pénteken csak d. e. 11 órakor lesznek, mindkét napon más-más szenzációs műsorral. Csütörtökön d. e. 11 órakor „Az orkán” lélekemelő epizód a lengyelek vértanuságából 8 felvonásban, a főszerepekben: Renate Renée, Robert Walberg-gel kerül vetítésre. Pénteken d. e. 11 órakor „Forradalmi nász”. Dráma 8 felvonásban, a főszerepekben: Fritz Kortner, Gösta Eckmann és Karina Bell, kerül bemutatásra. Ezenkívül mindkét napon fellép az Ukránszky orosz revü- és táncsoport 10 művésze. Szombaton, dec. 27-én d. e. nincs előadás. Délután fél 3 és 4 órakor „A nagy ismeretlen”. Bünyügyi regény London ködös rejtelmeiből 9 felvonásban, a főszerepekben Jack Trevor, André Lafayette és E. Reicherrel, ugyszintén az orosz Ukránszky csoport felléptével csak két előadás lesz.

Szerdán: Nincs előadás.

Csütörtökön d. e. 11 órakor: Az orkán. Lélekemelő epizód a lengyelek vértanuságából 8 felvonásban és az orosz Ukránszky revü- és táncsoport fellépte. Helyárak: 20 és 10 lej.

Pénteken d. e. 11 órakor: Forradalmi nász. Dráma 8 felvonásban. A főszerepekben: Fritz Kortner, Gösta Eckmann és Karina Bell, valamint fellép az orosz Ukránszky revü- és táncsoport. Helyárak: 20 és 10 lej.

Szombaton d. u. fél 3 és 4 órakor: A nagy ismeretlen. Bünyügyi regény London ködös rejtelmeiből 9 felvonásban. A főszerepekben: Jack Trevor, André Lafayette és E. Reicher. Ugyszintén fellépte az orosz Ukránszky revü- és táncsoportnak. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, grammfón. 16: Zenekar. 17: Felolvasás. 17.15: Hírek. 17.30: Zenekar. — 18: Felolvasás. 19: Grammfón. 20: Ének. 21.05: Cselló. 21.25: Rádiózenekar.

Budapest. 9.15: A m. kir. 2. honvédegyalozred zenekarának hangversenye Szeghő: Honvédegyalozred indul. Csaj kovszkij: Karácsony-kerengő. Kienzl: Esthangulat. Hasselmans: Patrouille — hárfaszóló. Wagner: Parsifal-ábránd. — Schubert: Ave Maria. Koedel: Boldog karácsonyi ünnepeket. 9.30: Hírek. — 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Juhász Gyula és Fekete Lajos költeményei. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Karácsonyi elmélkedés. 5.30: A m. kir. Opera ház zenekarának és énekkarának hangversenye.

Bécs. 21.40: Zenekar. Berlin. 22: Toronyzene. Breslau. 19.20: Mindenféle harangjáték grammfónon.

Frankfurt. 22: Bach karácsonyi oratórium.

Lipsee. 23.30: Kvintett fuvolára, két hegedűre, brácsára és csellóra.

Varsó. 21.10: A hét lengyel állomás közös műsora.

Milánó. 21: Opera.

Milánó. 21: Opera a Scalából.

Róma. 20.55: Enek- és zenekari verseny.

Prága. 21: Orgonahangy.

Pozsony. 20: Grammfón.

Brünn. 20: Grammfón.

Oslo. 20.30: Karácsonyi dalok. Hege-

dün.

MEGJELENT

Jaroslav Hasek

világhírű szatirikus-humoros regényének a

SVEJK

II. része is, ára 95 lej (és portó.) Kapható az UJ KELET könyvostályában.

Csütörtök, december 25.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjelzés, grammfón. 16: Zenekar. 17: Gyermekszínház. 18: Elbeszélések és versek. 19: Grammfón. 20: Szimfónikus hangy.

Budapest. 8.30: Ujsághírek. 9: Református istentisztelet. 10: Enekes nagymise 11.30: Unitárius istentisztelet. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 2: Grammfónhangverseny. 3: A Rádióélet ifjusági előadása. Ifj. Pentz Gáspár: Kerékpáron hat országon át. 4: Az iskolánkülvüli nép művelés rádióelőadása. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: A m. kir. Mária Terézia I. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 6.20: Karácsonyi álom. Meseoratórium. 9: Hangverseny. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Kis Lajos és cigány zenekarának hangversenye a Gellért-szállóból.

Bécs. 17.30: Kamarazene. 22.40: Zenekar.

Berlin. 19: Verdi: Aida c. operája.

Lipsee. 21.10: Dalok giaárral.

Varsó, Poznan, Kattowitz. 20.30: Karácsonyest.

Prága. 21.30: Grammfón.

Oslo. 20: Rádiózenekar. Bach, Handel, Grieg, Kienzl, Corelli műveiből. 21: Kamarazene.

Apro hirdetések

Ezüstöt legmagasabb napiáron vesszük. TACAMUL! ezüstárgyár, Kornis ucca 6. Renner palota mellett.

Gomba száraz, válogatva, postacsomagokban is szállítok kg-ként 100 lej. Nagyobb vételnél megállapodunk. Schwartz Mór, Borod, Jud. Bihar.

Köser vegetárius étterem! Rendkívüli izletes ételek. Figyelmess kiszolgálás. A vaj és tejneműek saját készítményeink Schwartz Ignácén, Cluj, Calea Regieii Ferdinand 10.

Minden ajándéknál nemesebb egy izléses kézimunka. Vásároljon Fisch Böske kézimunkaszalonjában, Malom ucca 16.

?

Minden kérdésre feleletet ad a

A GENIUS KIS LEXIKONA (1931)

Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 560 lejes bolti ár helyett ára füzve 20 lej, kötve 240 lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSTÁLYÁBAN

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Nézz meg a Rózsa Royal drogueria kirakatait és meggyőződik mélyen lesz állított karácsonyi reklám áráiról

Permetezők díszes kiállításban, parfüm- és szappan-csatek, manikür-, fésű- és uti-felszerelések, kölni vizek, illatszerek

óriási-olcsó választékban

RÓZSA ROYAL drogueria, ICLUJ, PIATA UNIRII 26. szám

Hivatott a Bratianska Halál és a László K. M. Személyében Cluj, Str. Mare E. Zug 10. Telefon 8-79

XIII. EVF. Cluj - KO december 5691 ÉV

Az Uj Kelet és bántási na Cikkeink ut forrás megj

Kéziratokat megörzészük

Bratianska halál

A liberális párt eg mas megpróbált kadt az elmúlt pillanattól kezd király lehunyt fokozatosan ves sorsának irány évtizedes heger Jonel halála m lentette a hany nánd király el tatlant megind

Az ötvenéves liberális párt eg dött magával a vatív párt feud politikai téren gazdasági életb elvett hozták be le Romániában alapköveit és e ezekre az alapk erősebben, miné vésni a pártjel kapitalizmus m voltak és így s számára kisaját összes döntő tén háboru kitört, E egyedül álló sze nem a háta mö erejénél fogva magának azt, h gyakorolhasson politikájában s fenn a döntést volt szó, hogy világháboruba s vagy a közpö keresse-e a pár sulásának lehet

A világhábor tendő a liberális gyében telt el gazdasági életb Averescu mars gét rövid egy letörte Bratians Sándor mint a nőke a békétár sikerei révén n lészott elérni, egyetlen kulissz hogy Vaida lon hez vegye a le iratot. 1922 feb nel hivatalosan hatalmat. Pénz Vintila pénzüg iparvállalatok tólt területeken lis párt gazdas

Politikai tere a párt működés amelyek gazdas mezték. A Bra szavaztatott moru következt lis pártra. Az e ban pedig a n rövid idő alatt nak az ország dolog volt, hóg Ferdinand kir között több m vetkeztében tal hatalmon. 1926 követte politik nagyobb hibáj les rendjében másik pedig az nemzeti parasz nem akart a fe előtt meghajol négy évi megs zás után az av helyét.

A sors külön akarata folytát kezmenyeiben teljhatalmu dí sorsu öccse, I